

és napirendjén
ostromállapot
ndkivüli álla-
ának a prob-

ismeretes, ren-
abb hat hónapra
ár kétszer hosz-
kivüli állapotot,
egi meghosszab-
le és a kormány
ajra hat hónap-
romállapotot.

n nyilvános-
óhajtja a
óbbet életben

meghosszabbítás
t az újabb ren-
ellen. Tatarescu
art ama nyilván-
a mellett, hogy

ostromállapot
ngot teremt a
ányának az el-
kezett még el-
gesztésére.

egtelenül még a
előtt meg kell
ának.

mány módosítás
ány szerint ez a
is, haladéktala-
i alapokmány-
u Dinu ebben a
laspontot képví-

óbizottság fog
megyei pártszer-
is, amely annak
fert fel ország-

ról is szó fog
ó elejére ter-

ve, hogy a kor-
rozatos népgyü-
ban.

napirend miatt va-
végrehajtóbizott-
génybe fog venni.
eket ezen az ülé-
t a kormány, ha-
vöbeni magatartá-

ny külön-
kedésekre
t export-
ellen

(Rador). Schacht-
tyben bejelentette
onáló politikának
almat kellett an-
amelyeknek a né-
currenciát okoz-
elnek a kormány-
ák által is meg-
ztásban nincs ki-
védintézkedéseket
kek kivételése, eset-
subvenció által.

SPORT

3:3 (1:0). Lap-
ést, hogy a bécsi
erközése a Ripen-
ldöntetlenül vég-
ában játszottak a
második féldőben
a csapatot. A svéd
omán válogatottak
mán összeállítják.
szerdán utazik.

Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
77.

SPORT

3:3 (1:0). Lap-
ést, hogy a bécsi
erközése a Ripen-
ldöntetlenül vég-
ában játszottak a
második féldőben
a csapatot. A svéd
omán válogatottak
mán összeállítják.
szerdán utazik.

Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
77.

SPORT

3:3 (1:0). Lap-
ést, hogy a bécsi
erközése a Ripen-
ldöntetlenül vég-
ában játszottak a
második féldőben
a csapatot. A svéd
omán válogatottak
mán összeállítják.
szerdán utazik.

Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
77.

SPORT

3:3 (1:0). Lap-
ést, hogy a bécsi
erközése a Ripen-
ldöntetlenül vég-
ában játszottak a
második féldőben
a csapatot. A svéd
omán válogatottak
mán összeállítják.
szerdán utazik.

Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
77.

SPORT

3:3 (1:0). Lap-
ést, hogy a bécsi
erközése a Ripen-
ldöntetlenül vég-
ában játszottak a
második féldőben
a csapatot. A svéd
omán válogatottak
mán összeállítják.
szerdán utazik.

Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 10.
77.

KELET

Tára postail
küldte az auma
No. 224713/939.

Szerkesztő
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 300,
évre 600, egészévre 1200
Földre: Havonta 2, negy-
edévre 12, egészévre 20
Juttatás díjazás szerint.

KELET az erdélyi és bánági zsi-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Ára 5 lej

Bérmunkások
leveleket nem
fogadunk el.

— Kéziratok
megőrzését és visszakiadását nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jánosh
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Bar-
onszki Ernő, Strada Matei Mila 7

Csütörtök, 1935. augusztus 22.

5695. EV. XVIII. EVF
AV 23. 186. SZÁM

New Palestina?

— Levél dr. Zaharia Boila urnak, a Románia Nouă fő-
szerkesztőjének —

Kedves Barátom!

A következetességet nem tartom a poli-
tikus legfőbb erényének. Természetesen
találom, hogy az idők és körülmények
megváltozásával az ember maga is válto-
zik és nem okvetlenül szükséges, hogy
negyven éves korban ugyanolyan elveket
valljunk, mint amilyeneket vallottunk,
mikor husz évesek voltunk. Viszont azt sem
választanám politikai mottómnak, hogy
„csak az ökor konzekvens”. Sőt vallom,
hogy vannak az erkölcsi és szellemi élet-
nek területei, ahol a következetesség és
az eszméhez való hűség nemcsak erény,
hanem az emberiség és a morális szín-
vonal egyetlen megbízható mértéke.

Ebben a szellemben szeretném — mi-
előtt levelem tulajdonképpeni tárgyára
érek — feleleveníteni egy közös ifjúkori
emlékünket, amelyre bizonyára te is sze-
retettel fogsz visszagondolni.

Akkor meg is említettem neked, hogy
a véletlennek ebben a csodálatos összetel-
lőződésében a sors különös intelmét lá-
tom. Még pedig elsősorban azt, hogy mi
el vagyunk kötelezve és becsülettel ki kell
tartanunk ama tiszta emberi ideálok mel-
lett, amelyek szolgálatában pályánkon el-
indultunk.

A legszerencsésebb mindenestre te volt-
ál közlünk. Nemcsak azért, mert a vilá-
gháboru során nemzeti ideáljaid mara-
dék nélkül megvalósultak, és így legin-
kább jutottál abba a helyzetbe, hogy cse-
lekvő módon mozdított elő az eszmék való-
ravalását, de azért is, mert egy olyan
politikai párt és egy olyan politikai vezér
katonájává szegődöttél, amely romániai vi-
szonylatban a legközelebb áll ahhoz a poli-
tikai programhoz, amelyért ifjú korunk-
ban lelkesedtünk. Jól tudom, hogy egy
politikai program, különösen nálunk, Ro-
mániában, nagy kerülőutakat kell, hogy
megtegyen, amíg akár részben is megva-
lósulhat, de ebben a relatív értelemben
örömmel állapítottam meg rólad mindig,
hogy becsülettel tartasz ki ifjúkori ide-
áljaid mellett, ami annál könnyebb volt
számokra, mert hiszen vezéred Maniu
Gyula, az egyetlen politikai Romántában,
akiről elmondható, hogy minden nehézség
közepette is igyekezett megmaradni egy
politikai eszmeiség tiszta vonalán.

Ma-holnap husz esztendeje annak, hogy
mint fiatal jogászok együtt ültünk kis
szülővárosunk kávéházi asztalánál. Hár-
man voltunk elválaszthatatlanok: néhai
jó Sipos Domokos, te, meg én. Barátság-
unknak az alapja az a nyíltság volt,
mellyel politikai meggyőződésünket egy-
más előtt feltártuk és szenvedélyesen meg-
vitattuk. Sipos Domokos nyakas magyar
volt, te lelkes román nacionalista, én pe-
dig önérzetes zsidó: cionista. Körülöttünk
a világháboru vihara és gyűlölete tom-
bolt, de bennünk igaz baráti egységbe
fogott össze egymás meggyőződésének
tisztelése és az a megrendíthetetlen hit,
hogy a más nemzethez vagy fajhoz való
tartozás korántsem lehet ok egymás gyű-
löletére, vagy lebecsülésére. Valamennyi-
ünkben lobogott az elhatározás, hogy küz-
deni fogunk nemcsak saját népiünk igazá-
ért, de az itt élő népek békés és igazsá-
gos együttéléséért is. Szentül meg volt-
unk győződve, hogy a világháboruból új
nemzetközi morál fog megszületni, amely
nyugodtabb és becsületesebb alapokra
fogja helyezni a népek és társadalmi osz-
tályok egymáshoz való viszonyát.

Az utóbbi hónapokban azonban lapod
hasábjain és különösen nagy vervvel meg-
írott vezércikkeidben itt-ott olyan jelen-
ségekkel találkoztam, amelyek nyílt ellen-
mondásban állanak egész korábbi politikai
hitvallásoddal. Azt tapasztaltam, hogy
bizonyos zsidó nőknek és férfiaknak bizo-
nyos magasabb körökkel való intim kap-
csolatai miatt egy olyan frazeológiát kez-
desz használni, amely nem sokban külön-
bözik a Cuza által meghonosított utszéli
antisemitizmus hangjától. Bár a cikkeid-
ben mindig kihangsúlyozod, hogy nem
vagy antiszemita, sőt a legutóbbi cikke-
dben, amely miatt ezt a levelet írom, még
azt is aláhuzod, hogy az egyes zsidó hi-
báiért nem akarod az egész zsidóságot fe-
lelőssé tenni, mégis a cikk konklúziója ar-
ra mutat, hogy a zsidókérdésben vallott fel-
fogásod az utóbbi időkben gyökeres válto-
záson ment keresztül és hogy ebben a
tekintetben rohamosan közeledsz azoknak
a jobboldali pártoknak a programjához,
amelyek a legrövidebb uton, az agyon-
ütéssel akarják megoldani a zsidókérdést.

Akkor délután ismét együtt ültünk a
kávéházi asztalnál és amint az ifjú embe-
reknél gyakori, a jövő ábrándjait szövé-
gettük. Arról beszélgettünk, mik szeret-
nénk lenni, ha kikerülünk az életbe. Sorra
gyóntuk meg a legtitkosabb vágyainkat
is. Csodálatos egyöntetűség nyilatkozott
meg az ambícióinkban. Mindhármán poli-
tikusok és újságírók akartunk lenni.
Képviselőik és lapszerkesztők. A parlament
tribünjéről és vezércikkek hasábjain ke-
resztül akartunk küzdeni népiünkért és
eszméinkért. Talán három különböző fron-
ton, de végeredményben ugyanazon em-
beri ideálokért.

A „New Palestina” című vezércikkben
célzásokat teszél Maria Ventura, Paul
Boncour és egy Cotnáreanu nevű párizsi
lapkiadó bucaresti fogadtatásának részle-
teire, valamint egyes, az utóbbi időkben
kirobbant panamákra és ebből, azt a kö-
vetkeztetést vonod le, hogy tulajdonképpen
miért is van szükségük a zsidóknak Pa-
lesztinára, hiszen itt van Románia, amely
új Palestina a zsidók számára, ahol vi-
gan panamáznak és gazdagodhatnak,
míg a szegény románság éhen pusztul.

Mikor tizenöt évvel később, 1932 őszén,
mint újonnan megválasztott képviselő a
parlament folyosóján egymással találkozt-
unk, mindkettőnknek önkéntelenül ez az
ifjúkori beszélgetés jutott eszünkbe. Meg-
állapítottuk, hogy a sors tulajdonképpen
kegyes volt hozzánk és többé-kevésbé va-
lóra váltotta ifjúkori álmainkat. Te a
Patria, később a Románia Nouă főszer-
kesztője lettél, én az Új Keletet szerkesz-
tem és szegény Sipos Domokos, ha nem
ragadja el a korai halál, minden bizony-
nyal itt lenne velünk, hiszen néhány hó-
nappal halála előtt komoly formában me-
rült fel a terv, hogy ő kerüljön a Keleti
Újság élére.

Nem vagyok egészen tisztában azokkal
a célzásokkal, amelyeknek alapján erősen
megcenzurált cikkekben erre a konklu-
zióra jutottál. Nem tudom biztosan, kik
azok a zsidó férfiak és nők, és melyek
azok a legmagasabb körök, amelyeknek
fertőjében az általad ostromozott panamák
és visszaélések megszülethetnek. Egyet
azonban tudok egész biztosan. Románia
nyolcszáz ezer dolgozó és küzdő zsidójá-

nak semmi köze nincsen sem ahhoz a zsi-
dó nőhöz, sem azokhoz a talán zsidó szár-
mazású férfiakhoz, akikre cikkeidben fél-
reérthetetlen célzásokat teszél. A romániai
zsidóság, mely tisztában van saját hely-
zetével, sokkal higadtábban mérlegeli azt,
sem hogy sorsát és egzisztenciáját másra,
mint a legtisztább törvényesség és a ro-
mán néppel való harmonikus együttélés
alapjaira építse. Ha van valaki, aki a
törvénytelenséget, visszaéléseket és pana-
mákat elítéli, ugy elsősorban a román zsi-
dóság az s ha történetesen zsidó a pana-
mista, ugy haragunk és gyűlöletünk száz-
szorososan fordul ellene, mert jól tudjuk,
hogy az egyes zsidók által elkövetett bü-
nökét az egész zsidóságra szeretik áthári-
tani.

Egyébként, ha végig tekintesz az utóbbi
hónapokban és években felderített pana-
máknak a sorozatán, objektíven megállá-
píthatod, hogy az általánosítás ebben az
esetben a legkevésbé sem indokolt, mert
a panamisták között csak a legtrikább
esetben fogsz találkozni zsidó nevekkel.
Te, aki nap-nap után a román politikai
élet ütőerén tartod a kezdet, nagyon is
tisztában vagy azzal az atmoszférával,
amely itt az utóbbi évek során mestersé-
gesen kitermelődött és tudod azt is, hogy
a zsidókérdés körül teremtett atmoszféra
csak arra jó, hogy eltereljk az ország
lakosságának a figyelmét igazi problémái-
ról és bajairól.

Hát tényleg a zsidóság volna ennek az
országnak egyetlen rákfeneje? Gazdasági,
politikai és szociális bajainknak a zsidó-
ság volna egyetlen oka? Kötve hiszem,
hogy az a párt, amelynek szolgálatában
állasz és az a vezér, akit fenntartás nél-
kül követsz, ezt az elvet vallanak. Már
pedig az olyan cikkek, mint a „New Pa-
lestina” csak arra jók, hogy ezt az atmosz-
férát még jobban elmérgesítsék és még
teljesebbé tegyék a zavart, amely ma a
román politikában uralkodik.

Vajjon szüksége van-e a nemzeti pa-
rasztpártnak, de főként Maniu Gyulának
arra, hogy a politikai hangulatkeltésnek
ehhez a fegyveréhez nyuljon, csak azért,
mert az antiszemita agitációnak ma kon-
junkturája van nálunk és mert ez az agi-
táció a félrevezetett tömegekben kezdi
már megérlelni gyümölcsseit? Vajjon nem
éppen az volna-e a hivatása egy olyan
demokratikus pártnak, mint a nemzeti
parasztpárt, hogy ebben a megmérgezett
atmoszférában bátran felemelje a józan-
ság higgadt szavát és utját állja a lelkek
további mélyezésének?

A közvélemény ugy tudja, hogy a Ro-
mánia Nouă Maniu Gyula politikáját hir-
deti és mindennel, ami ebben a lapban
megjelenik, Maniu Gyulát azonosítja. A
zsidó közvélemény aggodó kíváncsisággal
érdeklődik aziránt, vajjon tényleg a Ma-
niu Gyula hangja szót a Románia Nouă
cikkein keresztül, vagy sem?

Mindezek a kérdések önkénytelenül ve-
tődtek fel bennem, valahányszor a Ro-
mánia Nouă zsidó cikkeit olvastam. Éppen
ezért emberi kötelességemnek érzem most
hcczád fordulni és nyíltan feltenni a kér-
dést: megváltozott-e valóban annak a poli-
tikai csoportnak az álláspontja a zsidó-
kérdésben, amelyet te képviselsz és meg-
változtál-e te magad is a politikai szelek
változó irányzata alatt? Szolgáltatot ten-
né! a közügynek vele, ha nyíltan és hatá-
rozottan körvonalaznád ugy a magad,
mint politikai csoportod álláspontját a
zsidókérdésben, mert lehet, hogy e tisztá-
zás után egy illuzióval ismét szegényeb-
bek leszünk, de viszont világosabban fog-
juk látni azt a frontvonalat, amelyen küz-
denünk kell.

A régi barátsággal üdvözl
Dr Marton Ernő

VILÁG TOLAK

Elzárhatja-e Anglia a Szezei-csatornát?

Az abessziniai vitával kapcsolatban is-
mételten felmerült annak a lehetősége,
hogy Anglia abban az esetben, ha Olasz-
ország háborus lépésre szánja el magát,
esetleg elzárja a Szezei csatornát az olasz
hadiszállítmányok elől. Ez az eshetőség
súlyosan fenyegetné az egész olasz vállal-
kozást. Olaszország Abesszinia ellen fel-
vonuló csapatait csak az egész afrikai
kontinens körülhajózásával közelíthetné
meg s a hadianyagot és utánpótlást szállí-
tító hajók utja körülbelül egy hónappal
tovább tartana. A már Afrikában levő
óriási olasz hadsereg ellátásánál hatalmas
nehézségekkel kellene megküzdenni, nem is
számítva az újabb csapattek szállítá-
sát. A Szezei csatorna elzárásának problé-
mája komolyan felmerült s az olasz la-
pok ismételten foglalkoznak ezzel a kér-
déssel.

A Giornale d'Italia egyik legutóbbi szá-
mában azt fejtegeti, hogy bár a csatorná-
nak, amint neve Companie Universelle du
Canale Maritime de Suez is mutatja, egye-
temes célok szolgálatában kell állania, a
valóságban mégis angol kézben van s
mint vállalkozás is angol-francia jellegű,
ahelyett, hogy nemzetközi volna. Érthető-
en felmerült tehát a kérdés, hogy mi a
Szezei csatorna nemzetközi helyzete: ad-e
a fennálló nemzetközi jog módot rá Ang-
liának, hogy adott esetben hadiszállítma-
nyok elől elzárja a csatornát?

A Szezei csatornát franciák építették
az akkor még Angliától független Egyip-
tom számára és a nagy művet 1869-ben
fényes nemzetközi ünnepek között
avatták fel. A csatorna jelentősége az el-
mult hat és féltized során ugy keres-
kedelmi téren, mint stratégiai szempont-
ból évről-évre emelkedőben van. Az an-
golk csakhamar észrevették a hibát,
amelyet azzal követtek el, hogy a franciá-
kat elsőbbséghez jutni engedték a csator-
na építésénél s rövidesen módját ejtették
annak, hogy kimozdíthatatlanul elhelyez-
kedjenek a csatorna körzetében. Lord
Beaconsfield az egyiptomi Khedive pénz-
ügyi zavarait felhasználva, 1875-ben a
franciák tudta nélkül, megvásárolta Ang-
lia számára a csatorna addig egyiptomi
kezekben volt részvényeit s így vezető-
szerephez juttatta Angliát a Szezei csator-
natársaság irányításában. 1877-ben a
török-orosz háboru alkalmából az angol
kormány kijelentette, hogy amennyiben
Oroszország az akkor még jogilag török
fennhatóság alatt álló Egyiptom ellen a
Szezei csatorna blokádására irányuló in-
tézkedéseket foganatosítana, Anglia felad-
ja semleges magatartását. Néhány évvel
ezután következett be az angolok fegyve-
res támadása a Khedive ellen s végleges
katonai elhelyezkedésük Egyiptomban,
amikor tizenhat angol hadihajó vonult fel
a csatornán s angol csapatokat tett part-
ra a csatorna két oldalán.

A Szezei csatorna nemzetközi jellege,
amelyet már a Ferdinánd de Lesseps fran-
cia mérnöknek adott építési engedély is
erőteljesen kihangsúlyozott, komoly je-
szedelembe került. A nemzetközi jogi ren-
dezést ezért különösen francia részről ál-
landóan és hatékonyan sürgették. 1888
október 29-én létrejött a csatorna helyze-
tét rendező nemzetközi megállapodás, mely
nek két legfontosabb pontja a következő-
képpen hangzik:

I. A Szezei csatorna ugy háboruban,
mint békében szabadon nyitva fog állani
kereskedelmi és hadihajók számára egy-
aránt, bármilyen lobogót is viseljenek e
vizijárművek. A szerződést kötő felek meg

A kong

Luzern, augusztus 21. A kongresszus első napján a tükrök mintha a napból hulló sziklás hegyek közé sok sikliknak tova vidar furdóváros uccá tarka embertömeg diszbe öltözött svájci galommal, deris arccal jártak a sok idegentek, kik előírások ide-oda futkosó kéjke portjai, akik láthatóan elfoglalva és akik nem gesztusokkal is svájciak, se nem furdós küldetésben jött helyére a világnak.

A művészeti muzeumban izgalmas tárgyak csatát ér a hely, akik egy készülő ütközés kongresszusnak hívják. Az ütközést célját ez hívják. „Salom al Jisz Ezzel a jelszóval hador földszintes előcsarnok újságárúsió fiúkk és sokon és a termekben gött feszülnek az erőtől már csak két nap egy szétszórtásban elváltásra és enyhülésre jobb holnapot várja.

A jobb holnapot, am hivnak, amelyet az i nyomorúsága — követ és türelmetlenebbül; ostromol és épít széd amelyet a legnagyobb és tempó közepette külső fenyegetnek.

E veszedelmek elhárítás biztos védőfegyver, am nyom a kezünkbe: a F erők összefogása a Cionista Szervezet — állam — konszolidálás. Jom és a palesztinai és fegyelmi rendjének legyen Luzern. Jobb h

A cionis

Déli 12 óra van. Mi is bugnak a harangok, most áll tetőpontján a pereméről a város min za a nap.

A „Kunstmuseum“ a világ minden színe és össze. Turbános buchar gáns amerikaiak, angol afrikaiak és ausztrália cses kelet-európai zsidó nai munkások és munk nagy sietségben.

Az emeleten a pártf közti értekezleteiket. szárnya a munkáspárt oldali szárnyon egymá fel békésen a többi pár

A földszint jobbszár a könyvkiállítások és vannak a kongresszus Comité számára fen Az épület közepén áll most öltöztetnek és kongresszus megnyit

A cionista vezérkar Weizmann és Szokolow ják Szokolow érkezése most is a találkozás. Egyesek szerint holnap a megnyitót után, vagy

A hangulat csak lá más kongresszuson m lefolyására biztak, am mindent el akarnak k szus megnyitása előtt k tok közötti megállapod

kutivében való egyített széles pártközi koalíció irányulnak most a pár tanácskozásai, hogy ti foglalásukat, majd öss mité, amelyen első fok pártközi koalíció kérdé

A munkás programja Egyelőre senki nem t A munkáspárt tanács zgatott atmoszférában

egyeztek abban, hogy sem háboruban, sem békében nem gördítenek akadályt a csatorna szabad használatá elé. Blokádát sem fognak érvényesíteni a csatornával szemben.

IV. Mivel a Szezei csatorna a jelen szerződés első pontjának rendelkezéseivel képest még háboru esetén is szabad átjárásra nyitva áll a hadviselő felek számára az egyezmény aláírói megegyeztek abban, hogy semmiféle háborus, vagy ellenséges cselekedet, vagy olyan lépés, amely a szabad hajózást akadályozná, a csatornában végre nem hajtható, ugyszintén a csatorna elővizein, sem három tengeri mérföldnyire az elővizek körzetében és még abban az esetben sem, ha az ottmáni birodalom is a hadviselő felek közé tartoznék.

Ez a megegyezés teljesen semlegesítette volna a Szezei csatornát, ha Anglia nem él fenntartással, amely kihuzza az alapot az egész megegyezés alól. A londoni kormány ugyanis az aláírás megtörténte előtt a következő nyilatkozatot hozta nyilvánosságra:

— Az angol kormány fenntartja magának a jogot arra, hogy szüneteltesse a megegyezést azon pontjainak érvényét, amelyek Egyiptom megszállásának ideje alatt Anglia mozgási szabadságát zavarhatná s a megszállás által bekövetkezett helyzettel nem volnának összeegyeztethetők.

Arra egyáltalán nem lehetett számítani, hogy Egyiptom angol megszállása belátható időn belül véget ér s így angol szempontból a megegyezés fentebb ismertetett pontjai sem jelentettek különösebb korlátozást. A franciák azonban nem nyugodtak bele az adott helyzetbe és közkeleti nagy befolyásukkal továbbra is nehézségeket gördítettek Anglia egyiptomi elhelyezkedésének útjába. 1904-ben végül a két gyarmati hatalom között teljes megegyezés jött létre, amely bevezető jele későbbi világháborus szövetségüknek és. A franciák végképpen lemondottak egyiptomi igényeikről, amivel szemben viszont Anglia átengedte Marokkót a franciáknak. Az angolok ugyanekkor visszavonták a szezei csatornát illető nemzetközi megegyezéssel szembe állított fenntartásukat és nemzetközi érvényes jogszabálynak ismerték el a megegyezésnek a csatorna átjárási szabadságát biztosító szakaszok intézkedéseit is.

Ez lényegében annyit jelent, hogy a Szezei csatorna a fennálló nemzetközi jog alapján szabadátjáró bármelyik hatalom hadihajói és hadiszállományai részére háboru esetén is. Ez a tényleges jogi helyzet. A gyakorlatban azonban nem egészen felel meg ennek a helyzetnek. A világháboru alatt, amikor a német és török csapatok készültek Ázsiából Egyiptomba áttörni, Anglia a csatornában állította fel hadihajóit, hogy minden áttörést lehetlenné tegyen. Mindamellett most nem valószínű, hogy angol részről készen állának arra, hogy igénybe vegyék az olaszokkal szemben a csatorna elzárásának nemzetközi jogilag meg nem indokolható drasztikus eszközét is. Ha ilyen lépésre nem is szánják el magukat, adódnak szerencsés, vagy szerencsétlen véletlenek, amelyek nem ütköznek bele a nemzetközi jogba s mégis ugyanazt az eredményt szolgálják. Egy hajó például, amely a kellő pillanatban a csatorna valamelyik szűkületénél „véletlenül“ elsüllyed, hetekre megakaszthatja a csatorna közlekedési forgalmát. Oroszországnak, ha Afrikában hadat akar viselni nemcsak a nemzetközi jogban kell bízni, hanem számításba kell vennie az angol érdekeket, célokat és szándékokat is.

Naponta frissen fejt kóser tehén és bivalytej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácnál Str. Iasiilor 9.

A progresszív klalcionisták luzerni konferenciája

Luzern, augusztus 21. A kongresszus előtt tartotta meg Luzernben első konferenciáját a progresszív klalcionisták világszövetsége mintegy 100 delegátus részvételével. A konferenciát Rev. L. Goldbloom (London) nyitotta meg, aki röviden rámutatott azokra az okokra, amelyek arra késztették a klalcionizmus progresszív elemeit, hogy kilépjenek a klalcionista világszövetségből (Weltverband), és új szövetséget alakítsanak.

Ezután dr. Nahum Goldmann tartotta meg nagyszabású referátumát a progresszív klalcionizmus programjáról.

— Nem a klalcionista párt — mondotta — hanem a klalcionista szellem a lényeg. A palesztinai fejlődés és erősödés egy anarchikus törekvést hozott felszínre, mely a magán- és csoportérdekeket tolja az egyetemes érdekek elébe. Sohasem volt oly nagy szükség igazi általános és egoizmustól mentes cionizmusra, mint ma. Ez a cionizmus azonban nem lehet polgári osztálypolitika köntöse. Azok, akik a klalcionisták „weltverbandjában“ (klal B) maradtak, nyílt osztálypolitikát folytatnak, mint a munkáspárt. Nincs kifogásom a polgári cionizmus ellen, de nevezze akkor magát általános cionizmusnak egy olyan mozgalom, mely polgári osztálypolitikát folytat és nem általános cionista érdekvonalon halad! Ezen a ponton hiúsul meg az egyesülés lehetősége közöttünk. A mi feladatunk: átfogó gazdasági koncepcióval irányvonalat, még pedig progresszív irányvonalat adni a palesztinai fejlődésnek és ebben a törekvésben együtt tudunk működni a baloldallal. A cionista mozgalomban felülőtte fejt a reakció, dacára annak, hogy a munkásság a kongresszus 50 százalékát fogja alkotni. Nincs szükség arra, sőt hiba volna, ha a baloldal még erősebben növekedne, de szerencsétlenség volna, ha a Mizrahi és a klal B 50—60 százalékot alkotna a mozgalomban. Meg kell akadályozzuk a reakció előretörését, a polgárság és a munkásság elszakadását egymástól, mert különben a cionizmus nem mozgalom, hanem pártok marakodásainak színhelye lesz.

— Salom vö achduh, béke és egység, — erre kell ma törekednünk. Nem mindig fontos a béke és az egység, dema, amikor a mozgalmat a szétdarabolás veszélye fenyegeti, amikor a jisiv nemzeti tekintetben visszafelé mutat és amikor az egoizmus tör előre, kötelességünk megóvni a mozgalom egységét és békéjét. Nem fontos, hogy mi többségben legyünk, de ne történjék meg még egyszer az a szegény, amelyet a revizionizmus hozott a cionizmusra. Ha a kongresszus egységes lesz, akkor a revizionisták romboló akciója meg fog hiúsulni. A mi progresszív általános cionizmusunk nem békeangyal és a béke nem lehet a cionista elvek feladása, hanem azoknak megerősítése.

Ezután Kurt Blumenfeld beszélt és többek között a következőket mondotta: — Meg kell vonni a határokat. A klal B-ben olyan szellem is szóhoz jutott, mely a cionista szervezetről való kilépésre hajlik. Aki akar, az lépjen ki. A cionista szervezet nem bír ki még egy calaisi határozatot. A Mizrachinak is tisztázni kell helyzetét. A mi feladatunk, hogy megkeressük a kolaboráció útját és határozott, biztos irányt szabjunk a cionista szervezet vezetésének. Az elnöki kérdés nem lehet vitás. Weizmann legújabb környezetében sem tudják még, hogy vállalja-e az elnökséget? Ha itt lesz, feltesszük neki a kérdést és igent vagy nemet kell mondania. Ha Weizmann vállalja az elnökséget, remélem, hogy 80 százalékos többséggel meg is választják.

— Palesztinában ma nagy veszedelmek fenyegetik a cionista művet. Cionista hatóságainkat nemzeti autoritással kell felszerelnünk, mely érvényt tud szerezni a nemzeti érdekeknek és centrális erővel irányítja a mozgalmat és az országépítést. Nem lehet célunk a munkások szervezetének megbontása. A munkások a legjobb cionisták és arra kell törekednünk, hogy az egységes munkásszervezetben a mi gyermekeink kellő sullyal és befolyással rendelkezzenek. Nemzeti nevelésben kell részesítenünk ifjúságunkat és ezt a nevelést kell bevinnünk a munkásság széles rétegeibe is.

Dr. Gluckson, a Haarec főszerkesztője a következő szónok, aki elismeri, hogy vannak érdekeltültségek a munkás és a munkaadó között, vannak azonban közös érdekek és ennek szolgálatában nemzeti „munka-alkotmány“ kell, hogy szabályozza a munkaviszonyokat Palesztinában. Közös ellenségeink vannak és ezekkel szemben meg kell szerveznünk az erők összefogását.

Végül a töke és munka ellenőrzésének és az ifjúsági nevelés megerősítésének szükségességét hangsúlyozta.

Brodetsky professor oda nyilatkozott, hogy ha a kongresszus nem mutatja meg, hogy egység van a cionizmusban, úgy komoly válságba jut a mozgalom. Felix Rosenbluth a klalcionista világszövetség szervezeti szabályzatát terjesztette elő, majd Judovitzky (Palesztina) a zsidó munka kérdéséről referált. Ezután megkezdődött az általános vi-

ta, mely a béke és az egység gondolatának jegyében állott, de a széles pártközi koalíció feltételeit is szigorúan megszabta és ez elsősorban a cionista fegyelem, a zsidó munka felsőbbsegeknek respektálása.

Meyer Ebner a progresszív klalhoz csatlakozott

Luzern, augusztus 21. Meyer Ebner „semleges“ hívelvel lecsatlakozott a progresszív klalcionisták szövetségéhez. (klal A.)

Goldman lesz a kongresszus elnöke

Luzern, augusztus 21. A kongresszusi vezető körökben az az általános vélemény alakult ki, hogy a kongresszus elnökévé dr. Nahum Goldmann fogják megválasztani. (d. h.)

Maniu barátai konferenciát tartanak Sovatan

Bucuresti, agusztus 21. A Tempo szerint Maniu barátai körében az a hír járja, hogy a volt miniszterelnök barátai rövidesen értekezletet tartanak Sovatan. Az értekezleten maga Maniu fog állítólag elnökölni és azon a legutóbbi eseményekkel foglalkozni. A lap tudni véli, hogy Mihalache tevékenységét is kritizálni fogják.

SELECT-MOZGO

SELECT-MOZGO

1. Szemérmes férfiak

Pompás vigjáték, főszerepekben: Paul Kemp, Stolz Hilda, Ery Bos.

2. Nem mindig a nő az oka

Egy modern lány élete, főszerepben: Joan Crawford, Franchot Tone.

Uj világosság derül a Dreyfus-ügyre

Ki volt az igazi áruló? Charpentier szenzációs cikke

Párizs, augusztus 21. Dreyfus halála óta ismét sokat foglalkoznak azzal a történelmi juszticimorddal, amely még ma is izgatja a lelkeket. Armand Charpentier francia író, aki bizalmas barátja volt Dreyfusnak, a napokban nagy cikket írt, amelyben módszeresen leplezi le az ügy előzményeit és megírja, kik voltak az igazi bűnösök, akikről eddig sem a hivatalos vizsgálat, sem a sajtó pozitívet nem tudott.

Megírja, hogy Walsin-Esterházy nem a maga jószántából keverte Dreyfus kapitányt a kémkedés gyanújába, hanem cinikus volt Henry vezérkari őrnagynak, aki tudvalelvőleg öngyilkosságot követett el, amikor már nagyon szorult körötte a vádak és leleplezések gyűrűje. Mindazonáltal — mondotta Dreyfus — nem Henry volt a kém. Ő inkább becsvágyának lett az áldozata.

1894-ben a francia kémelhárító osztály főnöke, Sandher ezredes volt, aki sűrűn betegeskedett és nem tudta ellátni hivatalát. Henry őrnagy minden áron az osztály élére akart kerülni. Ez nem volt könnyű dolog. Ilyen felelőséges munkát csak egészen rátermett egyénekre lehetett rábízni. Henry őrnagynak be kellett bizonyítania ezt a rátermettséget. Érintkezésbe lépett tehát Walsin-Esterházyval, aki a kémelhárító iroda tisztje volt. Elhitette vele, hogy van egy kedvező alkalm,

lom, hogy kitüntesse magát. Mint közvetlen felettese, megbizta őt egy ellenkémkedéssel. Az volt a feladata, hogy jelentkezzen Schwartzkoppen német katonai attasénál, ajánlja fel kémszolgálatát és hitesse el vele, hogy jó pénzért fontos katonai titkokat tud neki elárulni.

A német katonai attasé kötélnek állott és ekkor Henry őrnagy átadott Walsin-Esterházyknak olyan katonai okmányokat, amelyeket erre a célra ő maga hamisított. A részeges Walsin-Esterházy vérszemet kapott ettől az ajánlattól és minthogy a német attasé nagy pénzeket ígért, nemcsak ezeket a hamisított irásokat juttatta el Schwartzkoppenhez, hanem igazi fontos katonai titkokat is. Erről Henry csak később értesült, amikor a francia kémelhárító iroda egyik ügynöke, Brücker átadott neki egy lajstromot. Erre fel voltak sorolva mindazok az okmányok, amiket Walsin-Esterházy kiszolgáltatót a németeknek. Henry megdöbben, mert látta, hogy Walsin-Esterházy, akit ő szinleges árulóknak akart a saját — Henry — karrierje érdekében: igazi kém. Nehogy belekeveredjen ő is a kémkedési ügybe, megállapította a kézírásból, hogy ez nem Esterházyé, hanem a Dreyfusé.

Ez annál könyebben elhitték, minthogy Dreyfus zsidó ember volt és könnyen rá lehetett fogni a németbarátság vádját. Így indult meg a hatalmas botrány.

Székelv és Rétí BUTORGYÁRT

TARGU MUREZ - BUCURETI - BRAVOV

Tervezőink művészete,
Munkásaink szaktudása,
Anyagjaink kiválósága,
nyújtják Önnek azt a biztosítékot,
mely a butorvárártal előfeltétele.

Hívjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek, amilyeneket Ön magának elképzelt

A luzerni cionista kongresszus előestjén

Luzern, augusztus 21. A Vierwaldstätter-tó kékeszöld tükre — mely úgy csillog, mintha a napból hullott volna le fenyveszikiás hegyek közé — gözösök és vitorlások síkjanak tova vidám emberekkel. A parzsi fűrdőváros uccáin, terein és padjain tarka embertömeg hullámzik. Vasárnapi diszbe öltözött svájciak, kik gondtalan nyugalommal, derűs arccal nézik és „kommentálják” a sok idegent; külföldi fűrdővendégek, kik előírások déli sétájukat róják és ide-oda futkosó kékjelvényes emberek csoportjai, akik láthatóan önmagukkal vannak elfoglalva és akik nemcsak külsejükkel, hanem gesztusaikkal is elárulják, hogy se nem svájciak, se nem fűrdővendégek, hanem fontos küldetésben jöttek e fenségesen szép helyére a világnak.

A művészeti muzeum vadonatúj épületében izgalmas tárgyalások folynak. Burkolt csatátér ez a hely, ahol erők mérlik magukat egy készülő ütközetre, melyet cionista kongresszusnak hívnak.

Az ütközet célját ez alkalommal: békeknek hívják. „Salom al Jisraël” — béke Izraelre. Ezzel a jelszóval hadonásznak az emberek a földszintes előcsarnokban, a büffék, az újságárusító fülkék és irodák körül, a folyosókon és a termekben, ahol zárt ajtók mögött feszülnek az erők a küzdelemre, melytől már csak két nap választ el és amelytől egy szétszórásban élő és nyomorgó, megváltásra és enyhülésre vágyakozó nép a jobb holnapot várja.

A jobb holnapot, amelyet Erec Jisraelek hívnak, amelyet az itteni ma — a galuti nyomorúsága — követel egyre sürgetőbben és türelmetlenebbül; amelyet rengeteg erő ostromol és épít szédületes tempóban és amelyet a legnagyobb építés és a legnagyobb tempó közepette külső és belső veszedelmek fenyegetnek.

E veszedelmek elhárítására az egyetlen és biztos védőfegyver, amelyet az idő parancsa nyom a kezünkbe: a Béke. Az összes népi erők összefogása a cionizmus szolgálatában. A Cionista Szervezet — az urban levő zsidó állam — konszolidálása. A cionista mozgalom és a palesztinai jisiv belső békéjének és fegyelmi rendjének helyreállítása.

Ennek a békének a szülőhelye kell hogy legyen Luzern. Jobb helyet alig választhat-

tak volna erre a célra. Egy békés ország és békés város nagyszerű példája állja körül a cionista kongresszus csatátérét, amelyen a béke harcát készítik most elő és fogják vivni tíz napon át. Svájc mindig a béke szimbóluma és példaképe volt Európában és akinek inspirációra van szüksége a béke „harcához”, annak csak ki kell mennie a Vierwaldstätter-tó partjára, a derék svájciak közé, bele kell néznie a csillogó tó sima tükrebe és a mellette élő emberek szemébe, melyből a biztonság és a nyugalom hallatlanul irigylésre méltó fénye sugárzik ki.

E nyugodt és a maga dolgában évszázadok óta oly biztos és annyira megállapodott nép közé egy agyonhajszolt, nyugtalan és talaj-talan nép fiait seregtettek össze, hogy megkeressék a maguk zilált jelenéből a jobb jövőbe vezető utat.

A galuti embert könnyen kihozhatja a sodrából a svájciak meghiúsított bologatása, gesztusaikkal és lépteikkel nyugtalanító nyugalma, melyben annyira benne van minden, ami ennek a népnek háborítatlan és szilárd életét jelenti századok óta ezen a földön.

A palesztinai benszüllötték láthatóan más szemmel nézik ezt a képet. Egyszerűen érdekesnek találják az egészét. Pont olyan érdekesnek, mint ahogy az ő életüket találja az ő földjüknél az idegen turista. Sajátságosnak találják és tetszik a szemüknek, melynek látását a maguk stabilizálódó „saját-sága” határozza meg.

Ez a különbség a palesztinai benszüllött, a palesztinai bevándorló és a galuti zsidó között, egyébként is lépten-nyomon jelentkezik, amikor együtt vannak, vitatkoznak és nézeteiket cserélik. A palesztinai „szabre” és a galuti zsidó között az átmenetet a palesztinai bevándorolt zsidó képezi. Temperamentumában benne van még a galuti nagy nyugtalansága s ez az, ami megkülönbözteti a benszüllöttől, akinek szemlélete határozottabb és kiegyensúlyozottabb. De benne van már az ereli lét biztonsága is, ami némi elbizakodottsághoz jut kifejezésre és ez az, ami megkülönbözteti a galuti zsidótól, aki a kétségbeesés és reménytelenség boruját hordja homlokán, akár Jemenből vagy Turkesztánból, akár Newyorkból vagy Varsóból jött erre a kongresszusra.

A cionista pártok izgatott tanácskozásai

Déli 12 óra van. Mint bárhol másutt, itt is bugnak a harangok, az utakon és tereken most áll tetőpontján a forgalom és az ég pereméről a város minden részét besugározza a nap.

A „Kuntsmuseum” előcsarnokában a zsidó világ minden színe és árnyalata zsuföldök össze. Turbános bucharaiak és jemeniek, elegáns amerikaiak, angolok és németek, déli-afrikaiak és ausztráliaiak, szakállas és tincses keleteurópai zsidók, kékinges palesztinai munkások és munkásnők zibonganak nagy sietségben.

Az emeleten a pártfrakciók tartják pártközi értekezleteiket. Az épület jobboldali szárnya a munkáspárt főhadiszállása. A baloldali szárnyon egymás mellett sorakoznak fel békésen a többi pártok külön termei.

A földszint jobbszárnyán helyezkednek el a könyvtárak és büffék, balszárnyán vannak a kongresszus irodái és az Actions Comité számára fenntartott tanácsterem. Az épület közepén áll a nagyterem, melyet most ültöztetnek és kalapálnak diszbe a kongresszus megnyitó ülésére.

A cionista vezérkar is itt van már. Csak Weizmann és Szokolow hiányzik. Mára várják Szokolow érkezését, Weizmann azonban most is a találgatások középpontjában áll. Egyesek szerint holnap, mások szerint csak a megnyitó után, vagyis szerdán érkezik.

A hangulat csak látszólag bizakodó. Míg más kongresszuson mindent a kongresszus lefolyására bíztak, addig most lehetőleg mindent elő akarnak készíteni. A kongresszus megnyitása előtt kell létrejönnie a pártok közötti megállapodásnak a jövődö exekutívában való együttműködésre, vagyis a széles pártközi koalícióra vonatkozólag. Erre irányulnak most a pártok belső és pártközi tanácskozásai, hogy tisztázzák saját állásfoglalásukat, majd összeül az Actions Comité, amelyen első fokon kerül elődöntésre a pártközi koalíció kérdése.

A munkáspárti kongresszusi programja. Egyelőre senki nem tud semmi bizonyosat. A munkáspárt tanácskozásai meglehetősen izgatott atmoszférában folynak. Különösen

MIELŐTT
KIRÁNDULNI megy,
érdeklődjön az IDŐ-
JÁRÁS felől!

A város felett kék az ég — Sinaiában vagy Constanțan azonban lehet, hogy fekete, fellegek gyülekeznek, vagy megfordítva. Erről könnyen meggyőződhetik: hívja fel az illető helység telefonközpontját és Onnek azonnal pontos és figyelmes felvilágosítással szolgálnak. A Telefonszolgálat a legnagyobb fávadások árán igyekszik a fürdők és nyaralók telefonszolgálatát az előfizetők érdekei és főként a román turistaság szempontjából megjavítani.

IME EGYES
FÜRDŐK ÉS NYARALÓK
DIJTÉTELE

- 3 perc 8-21 óra között
- Sinaia - Bucuresti ... 40 lei
 - Călimănești - Bucuresti 60 "
 - Băile Herculane - Buc. 60 "
 - Sovata - Bucuresti ... 60 "
 - Vatra Dornei - Buc. ... 60 "
 - Tusnad - Bucuresti ... 40 "
 - Ocna Sibiului - Buc. ... 60 "
 - Constanța - Bucuresti ... 60 "
 - Bălcic - Bucuresti ... 60 "
- 40% Kedvezmény 21 óra után

SOCIETATEA ANONIMĂ

ROMÂNĂ DE TELEFOANE

Sprinzak és Remez beszédei döntő erővel Ben Gurion mellé billentették a mérleget.

Lesz-e egység a klcionista fronton?

A klcionista fronton az A) és a B) csoport kérdése áll még előtérben és amíg ez a kérdés el nem dől, nem lehet tiszta helyzetről beszélni. Az A) csoportban, mely a progresszív elemeket foglalja magában, mindenesetre kiegyensúlyozottabb és határozottabb irányvonallal bír, míg a B) csoportban látható fejtelenség és tájékozatlanság uralkodik.

Már a folyósó hangulata is elárulja az éles differenciát a két frakcióban uralkodó hangulat között. Jellemző, hogy egymás mellett van a két csoport tanácsterme. (Erdélyben kezdettől fogva így alakult a mozgalom, míg más országokban nincs egy átfogó szervezeti keret, mely az összes cionista csoportokat egybefogja). 3. A Cionista Szervezet, mint olyan, nem folytatt galutpolitikát; lehetnek azonban csoportjai, melyek galutpolitikával is foglalkoznak. 4. Azokban a kérdésekben, amelyekben a Cionista Szervezet leszögezte álláspontját, a pártfegyelmével előbbre való a Cionista Szervezet fegyelmé. Ily módon akarja Ben Gurion biztatni a mozgalom belső egységét és fegyelmi összefüggését, megadva a lehetőséget az egyes pártoknak az önálló politikai tevékenységre is. A mozgalom politikai kérdésében az erők összefogását hirdeti. Békét követel ma tőlünk a cionizmus — mondotta — és ennek szolgálatába kell állítanunk minden erőnket. A béke azonban csak a cionista fegyelem és a cionizmus alapvető követelményeinek respektálása alapján jöhet létre.

A fiatalok legnagyobb része elismeri a békepolitika és a széles koalíció szükségességét, a feltételeket és a párt taktikáját illetőleg azonban megoszlanak a vélemények. Voltak pillanatok, amikor úgy látszott, hogy a pártfrakció ülésén megismétlődik a londoni egyezmény fölötti szavazás és Ben Gurion kisebbségben marad. E pillanatban azonban az öregek álláspontja ke-rekedett felül s különösen Katzenelson,

megy, a „keskeny” koalíció (munkáspárt és progresszív klcionisták) is teljesíteni fogja a rá váró feladatokat.

A klal-A) tanácskozásai még javában folynak, amikor a klal-B) ülésterme kiürült. Csak dr Mossinson maradt a folyosón, aki hol saját hűvel, hol a progresszív klcionisták valamelyik exponensével tárgyal meglehetősen izgatottan.

Mossinson nyilatkozata

Az Új Kelet munkatársának Mossinson a következőket mondotta:

— Magam sem tudom, mi lesz. En békét és egységet akarok a klcionizmusban. Ha nem sikerül egységet létrehozni a klal-A) és B) között — amit szeretnék, de amit erőszakolni nem lehet —, akkor legalább valamelyes meg egyezésre fogunk törekedni. Mindkét esetben nyitva áll a széles koalíció útja az Exekutívában.

Az intervjut dr Mayer Ebner zavarta meg, aki mint ismeretes, a két klcionista front között áll azokkal, akik nem csatlakoztak sem az A) sem a B) csoporthoz és azon fáradozik, hogy létrehozza a két tábor összefogását. Hogy fáradozása nem sikerült, ez kiderült már abból a beszámolóból is, amelyet a „semlegesek” ülésén tartott ma, ahol kijelentette, hogy reménytelen a „vállalkozása”.

A legnagyobb a csend egyelőre a Mizrahi és a Judentstaatspartei körül. A Mizrahi vezéreinek egy része még meg sem érkezett és Meir Berlin, aki Krakóban kiesett a párt exekutívájából, a parkban sétál hűvel. Míg a többi frakciók állandó permanenciában vannak, a Mizrahi ülésterme üresen tátong. Ez a passzivitás nyugtalanítólag hat és nem alaptalan az agodalom, hogy a Mizrahi bombája fog robbantani az utolsó percben a kongresszus megnyitása előtt.

Danzig Hillel

— Száz holttest került elő az ovadai árvíz-katasztrófa romjai alól. Rómából jelentik: A Genovától északra eső Ovada körzetében folytatják az árvíz-katasztrófa által okozott rombolás nyomait eltüntetését. Eddig a romok közül száz holttest került elő.

SPORT

Augusztus 25-ig lehet a cernauti Makkabi jubileumi tornájára nevezni

Cluj, augusztus 21. (Az Uj Kelet tud.) A cernauti Makkabi 25 éves jubileumát előkészítő bizottság a napokban újabb körlevelet juttatott el a romániai Makkabi szervezet tartományi vezetőségeihez. Ebben a körlevélben a cernauti Makkabi arra való tekintettel, hogy a nevezési zárlatig egyedül az erdélyrészi szervezet nevezett, a nevezési határidejét augusztus 25-ig kitölti azzal azonban, hogy ezen dátumon kívül nevezéseket nem fogadhat el. A körlevél egyébként a következőket tartalmazza:

Nevezési díj a jubileumi tornán résztvevő összes sportolók részére személyenként 20 lej, mely összeg a nevezéssel egyidejűleg a cernauti Makkabi címre (Str. Brancoveanu 5, I. em.) azonnal beküldendő. Ezen összegért a sportolók jelvényt, a jubiláris újságot és az összes versenyekre érvényes belépőjegyet kapnak.

A versenyen résztvevők tartományonként vezetőt neveznek be, aki a versenyrendezőség és a tartományokba tartozó sportolók között az érintkezést fenntartja és a sportolók fegyelmére felügyel, valamint vezetőséket ellátja.

Díjtalan ellátást kizárólag csak az aktív sportolók kapnak. Azok a vezetői és vezetőségi tagok, akik a jubileum alkalmából Cernautiba utaznak és erre igényt tartanak, kéretnek, hogy levélben értesítsék a rendezőséget, milyen ellátásra és milyen kategóriájú lakásra tartanak igényt, hogy a vezetőség megfelelő kedvezményekről gondoskodhasson.

A jubileumi versenyeken résztvevő sportolók egyesületenként kötelesek az egyesület zászlóját is elhozni, amelyek trikolorral kell legyenek ellátva.

A rendezőség ezúttal is felhívja a figyelmet a kötelező szabaddagyalorlatok precíz betanulására.

A rendezőség a handball, minthogy igen kis mértékben van kultiválva, törölte a műsorból, ezzel szemben felvette a Volleyballt, amely sportágban a versenyek a moldovai tartomány (Iasi) által ajándékozott kupáért folytak.

A szabaddagyalorlatokhoz dressz viselése kötelező: hölgyek rövid kék nadrág oldalt fehér szalaggal, kék ujnélküli ing fehér gallérral, fehér cipő, fehér zokni, férfiak: fehér cipő, fehér zokni, hosszú fehér nadrág, fehér ujnélküli tornaing.

Kitűnő atlétikai eredmények a budapesti MAC versenyén

Budapest, augusztus 21. Tizenkétezer néző előtt folyt le a nemzetközi atlétikai verseny, amelyen amerikai és japán atléták is indultak. A 100 m síkfutást az amerikai Draper nyerte 10.5 mp, második lett a japán Suzuki 10.8 mp, harmadik a magyar Forgács. A 200 m síkfutásban szintén Draper lett az első 21.6 mp, második a magyar Gyenes 22.3 mp. A 400 méteren az amerikai O'Brien győzött 47.8 mp, második a francia Boisset 48.3, harmadik a magyar Zsitvay. 800 méteren a magyar Temesvári lett első 1 perc 53.6 mp, második az amerikai Wenske, harmadik Istenes. 1500 méteren a magyar Iglói győzött 4 p. 0.8 mp, második Szabó. A 110 m gátfutást az amerikai Moreau nyerte 14.4 mp, második a japán Murakami, harmadik Jávör. A 200 m gátfutásban Kovács győzött 24.7, második a japán Murakami. A magasugrást a japán Asakuma nyerte 197 cm, második Bódos 185, harmadik a japán Oda 180 cm. A távolugrástban a japán Taisima lett első 743 cm, második Koltai 740, harmadik a japán Osima. A rudugrást az amerikai Seston nyerte 435 cm, második a japán Oje 410, harmadik Bácsalmási 390 cm. A súlydobásban első lett Horváth 15.16, második Darányi 15.02 m. Gerelyvetésben első Horváth 62.48, második Várszegi 60.64 m. Diszkoszvetésben az amerikai Carpenter győzött 48.44 m, második Donogán 46.14 m.

Ülést tart a romániai Makkabi Szervezet exekutívje. A cernauti Makkabi 25 éves jubileumi ünnepe alkalmából a Romániai Makkabi Szervezet elnöksége az exekutív Cernautiba ülésre hívja össze. Az exekutive ülésen a jubileumon résztvevő sportegyesületek elnökei, valamint a világszervezet elnöke, dr. Lelever és dr. Jakobovits is részt vesznek. A jubileum után egyébként szeptember 9-én Cernautiban a Makkabi Szervezet sporttechnikai bizottsága (MOTA) is ülést tart, amelyen tartományonként a technikai ügyek vezetői, valamint a cernauti MOTA-bizottság tagjai vesznek részt.

Többszörös botrány az Austria-Ripensia mérkőzésen. Bucurestiből jelentik: A tegnapi Austria-Ripensia mérkőzésen a játékvezető Xifando kétségbeesetten itélt az Austria ellen. Mindkét tizenegyet a kapu háttárgyától tartózkodó Zombori rugta. A második tizegyes rúgásánál Sindelar, az osztrák középcsatár észrevette, hogy azt tizenkettedik játékos rugja, ezért mint csapatkapitány érélyesen reklamált a bírónál. A vita hevében Sindelar a bírót tettelesen

Otetul de Vin "FLORA"

„FLORA“ BORECET

Régi szakemberek által kiválogatott legjobb minőségű borokból készül. Kristálytisza, különleges, kitűnő illatú, kiváló ízű és gazdag vitamin tartalmú.

Gazdaságos és olcsó mivel állandóan azonos minőségűt mindenkor garantáljuk. Egy eredeti üvegből legalább két három üveg nagyszerű aromájú asztali ecetet hígíthatunk.

Egy higiénikus kiváló zamatú FLORA gyártmány, akárcsak a:

- FLORA—MUSTAR
- FLORA—KONZERV
- FLORA—GYUMOLCSBEFOTTEK
- TROJKA

inzultálta, amiért kiállították, majd az Austria le is vonult, de ötperces szünet után visszatért. A mérkőzés után újabb botrány volt. A pénztárnál megjelentek az adóhivatal tisztviselői és fegyveres segédlettel le akarták annak készpénztartalmát foglalni. A rendezőség ugyancsak fegyveres segédlettel védekezett, amely végül is közelharcos vezetett, amelyből egy csendőr bajnoutszurasokozta sebesüléssel került ki. A pénztár természetesen érintetlen maradt.

London. Tokióban az amerikai-japán uszövőversenyen Fick amerikai uszóbajnok 100 méteren 57.2 mp-cel győzött.

Budapest. Csik a mai uszövőversenyen 57.8 mp alatt új országos és Európa-rekorddal nyerte a 100 m gyorsuszást.

Az Universitatea együttese tegnap Predealon a helyi csapat ellen 10:2 (2:1) arányban győzött Orza (2), Pleoستان (3), Naf-tali (3) és Paunescu (2) góllaival.

A KAC országos teniszversenye. A clujai KAC augusztus 29, 30 és 31-én Cluj bajnokságáért országos teniszversenyt rendez. A bajnoki számokon kívül férfi és női egyes II oszt., vegyes páros II oszt. és a KAC ifjúsági kupájáért lesznek versenyek. Nevezési díj: az I oszt. 100 lej az egyes, 75 lej a páros versenyszámokban egyénekenként. A II oszt-ban 70 lej az egyes és 60 lej a páros számokban egyénekenként. Az ifjúsági kupában a nevezési díj csapatonként 300 lej. Nevezni dr. Szabó Miklós címre Cluj, Calea Regele Carol 13 lehet legkésőbb augusztus 27-én este 8 óráig lehet.

KÖZGAZDASÁG

Felemelték az árakat és további áremelésre készülnek az egyezményes puhafatermelők

Megélnkült a fakeskedelem. Magyarország további 10 ezer vagon tűzifát átvész Romániától. Újabb rendelet a vándorfakeskedelem szabályozására

Cluj, augusztus 21. (Az Uj Kelet tud.) A belföldi puhafapiacra hosszas üzletlenség után megélnkült a forgalom. Az erdélyi piacon ez az élenkülsé azonban nem egységes, mert míg egyes helyeken rapidabb, addig főleg Arad és Timis megyékben mérsékeltebb. A nagyobb városokban átlag jobb az üzletmenet, ami főleg annak tulajdonítható, hogy bár az építkezési szezon vége felé járunk, mégis számos nagyobb építkezés csak most veszi kezdetét. A kínálat a termelők részéről elég rezervált, bár az export utjából az akadályok nem hátráltak el. A Kelet felé irányuló kivitel főleg az egyiptomi kormányknak ama elhatározása akadályozza, amellyel a Romániával kötött kereskedelmi konvenciót felmondotta. Ennek következtében az Alexandria felé berakott hajók el sem indultak. A Magyarországra irányuló export utjába főleg a fizetési egyezmény és a pengő elszámolási árfolyama miatt gördültek akadályok úgy, hogy a kivitel az utóbbi hetekben jelentékenyen visszaesett. Az árak ennek dacára szilárdak, sőt az utóbbi napokban az egyezményes belföldi puhafatermelők vállalatok az árakat egyelőre lineárisan 25 lejjel felemelték és tárgyalásokat folytatnak egy további mérsékelés áremelésre vonatkozólag, melynek számszerű hatályát aszerint fogják megállapítani, hogy a CFR a tiszszázalékos fuvardíjmérséklést, amelynek érvénye szeptember 20-án megszűnik, továbbra is meghosszabbítja-e, vagy sem. A tervezett újabb áremelést értesülésünk szerint az egyezményes termelők már nem lineárisan hajtják végre, hanem annak nagyságát minden méretnél és minőség-nél külön bírálják el.

Faragottfában a kereslet változatlanul élénk, az árak szilárdak. A nagyobb faragottfatermelők tovább folytatják megbeszéléseiket annak érdekében, hogy a kisebb kezek által folytatott árromboló tevékenységet megszüntessék és a piacot normalizálják az árak és eladási feltételek tekintetében.

A belföldi tűzifapiac forgalma az őszi idény közelsége miatt határozottan megélnkült. A kereskedők annál inkább iparkodnak szükségletüket lefedezni és a korábban lekötött mennyiségeket lehívni, mivel a mérsékelt szesontarifa csak még négy hétig marad érvényben. A szállítások a nagyfokú vagonhiány miatt igen vontatottan haladnak. Erdékelteink remélik, hogy ez a huzavona lassankint enyhülni fog, mivel a CFR az export részére magyar kocsikat vesz igénybe és így a román vagonpark egy része a belföldi szállítások részére felszabadul.

A tűzifaárak stabilak. Az árak valószínűleg emelkedni fognak, mivel a CAPS készleteinek nagyrésztét exportra és a közintézmények tűzifaszükségletének ellátására kell fordítsa és így az első osztályú tűzifa eladását a belföldi piacra már be is szüntette. Kilátás van azonkívül arra is, hogy Magyarország tenyészállatok és mezőgazdasági gépek ellenében az eddigi 15,000 vagonon kívül további 10,000 vagon tűzifát vesz át, ami a belföldi áralakulásban is érezettni fogja hatását.

Jellemző, hogy a bucuresti piacon, amely pedig 70,000 vagonos évi fogyasztásával igen érzékenyen befolyásolja a belföldi tűzifaárak alakulását, az utóbbi időben némileg lemorzsolódtak az árak.

A Magyarország felé irányuló tűzifakivitel csak az utóbbi napokban élenkült meg némileg.

A belföldi keményfapiac eléggé üzletlenség, a butoripar fogyasztása minimális, a vagongyárak részéről a kereslet erősen visszaesett, aminek legfőbb okát ott kell keresnünk, hogy a lombfaanyagok két legnagyobb fogyasztója, az aradi Astra és a satumarei Unió vagongyárak üzemelnek Brasovba való átköltöztetése következtében csak prompt szükségleteik fedezésére eszközölnék vásárlásokat. A CFR augusztus folyamán nagyobb mennyiségű tölgyanyag beszerzésére tart árlejtést, ami az árak szilárdulását vonja maga után a készletek hiányára való tekintettel. A külföld részéről mindennemű lombanyagokban élénk kereslet mutatkozik.

A vándorfakeskedelem ügyében, melynek rendezetlensége évek óta egyik legnagyobb sérelmét képezi a belföldi fakeskedelemnek, a belügyminisztérium legutóbb elvi jelentőségű döntést adott ki, mely szerint vándorfakeskedőnek csak az tekintendő, aki a faárut szekéren szállítja az eladási piacra és a beszállított áru eladása után visszatér eredeti lakhelyére. Aki az árut stabilan lerak-tározza, úgy kezelendő, mint a többi fakeskedő.

Mázasságokat biztos eredménnyel közzé-teszésekörül összeköttetéssel rendelkező „Mare-a” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Kertes házban nagy parkettes szoba elő-és fürdőszobával (kapualatti bejárat) kiadó. Str. Bratianu 45.

Kiadó két szoba konyha mellékkelhelyiségekkel. Traian ut 55. Értekezni 3-5 között.

Okleveles övönöt keresek 2 1/2 éves kislányom mellé. Csakis éves bizonyítványokkal rendelkezők küldjék be fényképes ajánlatukat Mr. Ph. Ladislau Singer Timisoara II. Str. Saguna 8.

Kiadó földszinti nappos, diszkrétbejárattal 2 szoba, előszoba és fürdőszoba, orvosi rendelőknek, vagy irodának kiválóan alkalmas. Saguna 20.

Csinos, diplomás gyógyszerész vagy orvosnót libera practicaival, házasság céljából mel-előbb megismerni óhajt gyógyszerértulajdonos. Választ „Ideális házasság” jelígre a kiadóba.

Téliszállítást utazásokhoz, valamint kiváló minőségű friss felvágottak minden időben „Pardess” ארטה-ארטה bodegában, Piata Mihai Viteazul No 1. Vizonteladókna kedvezmény.

Modern regényeket minden elfogadható áron kiárusít Menyász, Str. Jorga 3.

Diáklány 12 éves korig uri családnál kosztot és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Jó állapotban levő perzsabört vagy fekete rókát kéz alatt vennék. Ajánlatokat „Valódi prém” jelígre a kiadóba kérek.

Lakás ellenében héber nyelvtanítást vállalok. Megkereséseket „More ivrit” jelígre az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít.

Perzsaszőnyeg 7 1/2 kvadratos sürgősen olcsón eladó. Maloasa 27, földszint 4.

Jól dolgozó és teljes felszereléssel rendelkező fiatal kozmetikusnő olyan intelligens társnót keres, akinek megfelelő helyisége és kevés készpénze volna az üzlet beindításához. Ajánlatokat „Betanitom” jelígre a kiadó továbbít.

Cserefikálta rendelkezem, keresem 25 év körüli hölgy ismeretséget komoly házasság céljából, hozomány szükséges. „Tel-Aviv” jelígre.

Kerti lakás 4 szoba komfortos Andrei Muresanu 35 és 3 szoba komfortos emeleti lakás Calea Regele Carol 41 kiadó.

Bejárónőnek vagy mindenesnek ajánlok fiatal zsidónő. Cim: Slamovits Frida, Str. Cureanului 3.

Gimnázista kislányt teljes ellátásra felvennék. Román, német, angol, francia, zongora tanítás. Cim a kiadóban.

Rövid fekete, jóhangu zongora bérbeadó. Cim a kiadóban.

Három a három nap

Száz csendőrrrel való ellenállása miatt

Bucuresti, augusztus 21. múlt annak, hogy a ház elrendelte a naptár- és a görögkatolikus, egyház nem használja a naptár, amely tudvalevőleg a gári időszámítás után a katolikusok és protestánsok által használt Gergely naptárra, mitják a napokat az e gári időszámításban. nem ment simán. Fan-tük papok, szerzetesek sen szembe fordultak a s minden hatósági tila keresztül egy-egy hely-tár szerint ünnepeleik. Különösen Beszarábia-ban volt nagy ellen-szembn, ahol az ugrn-igy hívják a régi nap-hiveket — valóságos-tek és sok dolgot adt-goknak, noha a csendő-arra, hogy valási fan-szigoru utasítása volt a-igátorok ügyeibe csa-ben avatkozzék be. Az-hogy ez a régi naptár-tókra talált egyenmély-köröknél s egyéb okok-egyházal meg hasonlot-ortodox fórumot égisz-tár-agitációba kezdtek, egyszerű politikai vagy is meg húzódtak.

Két pap-tókat
Hogy a naptár-agitá-pszichózis: tud termel- jellemző az albineti vall- mint ismeretes három b- sebesültje volt. A baltin- tüzes rendőri és csendő- nem ért véget. Megálle- az összetűzés értelmi s- rie Pletosu, a Neamtu b- zetes volt, akit miután- ből eltávolították, a b- járta, hogy a régi nap- jon. Különösen Albine- Pletosu termékeny t- társat is talált egy Cl- papban, akit a bécsi o- elt fel. A két pap azo- vallási agitációt fejte- dély nélkül 150 ezer lej- egy templom építése- ügyészség emiatt több- te úgy Pletosut, mint- ban egyikük sem tett e- Climovicot e'ő sem leh- a fanatizált falusi par- testőrséget szerveztek- Néhány nappal ezelő- csendőrkirendeltség főh- hogy elérkezett a kedv- vici elővezetésére. Aug- csendőreivel körülvette- akinek testőrsége azon- lármát csapatot, miköz- vést is le adtak. A cse- félemlítsék őket, a leve- azonban a házban levő- és a falusiak csapatos- nagyrészt fegyveresen- tudtak visszavonulni, a- szólnak a fegyvertüzre- ütközés keletkezett. Mi- nak áldozatok. Három- két csendőr súlyosan- kilenc paraszt könnyeb- vedett. Egyik csendőr- A parasz- ták mag- A filesti prefektura- gálatot. Tegnap éjjel a- a balti prefektus 100 e-

Három tusszal terrorizálja a hatóságokat a régi naptár miatt fellázadt beszarábiai falu

Száz csendőrrrel vonultak ki a hatóságok Albineti faluba, de a lakosság ellenállása miatt visszavonultak. A parasztok azt követelik, hogy adják ki nekik az összeütközésben résztvevő csendőröket

Bucuresti, augusztus 21. Már két éve mutatott annak, hogy a román ortodox egyház elrendelte a naptár egyesítését. Azóta sem a görögkatolikus, sem a görögkeleti egyház nem használja többé a Julian naptárt, amely tudvaleg 13 nappal a polgári időszámítás után jár, hanem áttért a katolikusok és protestánsok által használt Gergely naptárra, amely szerint számítják a napokat az egész világon a polgári időszámításban. A naptáregyesítés nem ment simán. Fanatikus elemek, köztük papok, szerzetesek és parasztok élesen szembe fordultak a naptár reformmal s minden hatósági tilalom ellenére éveken keresztül egy-egy helyen még a régi naptár szerint ünnepelték meg az ünnepeket. Különösen Beszarábia orosz lakta falvaiban volt nagy ellenállás a reformmal szemben, ahol az ugynevezett stiliták — így hívják a régi naptárhoz ragaszkodó híveket — valóságos szektákba tömörültek és sok dolgot adtak a falusi hatóságoknak, noha a csendőrségnek, tekintettel arra, hogy valási fanatizmusról volt szó, szigorú utasítása volt arra, hogy a naptár agitátorok ügyeibe csak a legvégső esetben avatkozzék be. Az történt azonban hogy ez a régi naptár-mozgalom támogatásra talált egynemely külföldi ortodox köröknél s egyéb okok miatt a hivatalos egyházzal meghasonlott papok e külföldi ortodox fórumot égisze alá intenzív naptár-agitációba kezdtek, amely mögött nem egyszer politikai vagy más szempontok is meg húzódtak.

*Két pap fellázítja a paraszto-
kat*

Hogy a naptár-agitáció milyen tömeg pszichózist tud termelni, arra szomorúan jellemző az albineti vallásháború, melynek, mint ismeretes három halottja és tizenegy sebesültje volt. A baltimégyei véres összeütközés rendőri és csendőri nyomozása meg nem ért véget. Megállapítást nyert, hogy az összeütközés értelmi szerzője Vasile Ilarie Pletosu, a Neamtu kolostor egyik szerzetese volt, akit miután a szerzetes rendből eltávolítottak, a beszarábiai falvakat járta, hogy a régi naptár mellett agitáljon. Különösen Albinetz faluban talált Pletosu termékeny talajra, ahol segítő társat is talált egy Climovics nevű orosz papban, akit a bécsi orosz püspök szentelt fel. A két pap azonban nem pusztán vallási agitációt fejtett ki, hanem engedély nélkül 150 ezer lejt gyűjtöttek össze egy templom építésére. A baltimégyei ügyesség miatt többször maga elé idézte ugy Pletosut, mint Climovitsot, azonban egyikük sem tett eleget az idézésnek. Climovicsot e ő sem lehetett vezetni, mert a fanatizált falusi parasztok valósággal testőrséget szerveztek személye körül.

Néhány nappal ezelőtt Oculeanu, a balti csendőrkirendeltség főhadnagya úgy vélte, hogy elérkezett a kedvező alkalom Climovicsi elővezetésére. Augusztus 18-án éjjel csendőreivel körülvette Climovicsi házáat, akinek testőrsége azonban éber volt és lármát csapott, miközben több revolverlővést is le adtak. A csendőrök, hogy megfélemlítsék őket, a levegőbe löttek. Miután azonban a házból levők célbavették őket és a falusiak csapatostól siettek feljük, nagyrészt fegyveresen és mert már nem tudtak visszavonulni, a csendőrök válszóllak a fegyvertűzre és formális összeütközés keletkezett. Mindkét táborban vannak áldozatok. Három paraszt meghalt, két csendőr súlyosan megsebesült, még kilenc paraszt könnyebb sérüléseket szenvedett. Egyik csendőrmester eltűnt.

A parasztok elbarrikádózták magukat a faluban

A filesti prefektúra megkezdte a vizsgálatot. Tegnap éjjel a helyszínre utazott a balti prefektus 100 csendőr kíséretében,

de a vizsgálatot nem sikerült lefolytatni, mert a faluban a szenvedélyek továbbra is izgatottak. A falusiak fejszéikkel, kaszákkal és botokkal felfegyverezve körülvették a falut és senkit sem engedtek annak közelébe és nem akarják kiadni a lelkész. Kijelentették, hogy csak akkor engednek, ha átadják nekik mindazokat a csendőröket, akik résztvettek az összeütközésben, hogy a falusiakból kiválasztott bizottság ítélkezze felettük. A hatóságok ezeket követelték, hogy a falusiakból kiválasztott bizottság ítélkezze felettük. A hatóságok ezeket követelték, hogy a falusiakból kiválasztott bizottság ítélkezze felettük. A hatóságok ezeket követelték, hogy a falusiakból kiválasztott bizottság ítélkezze felettük.

Chisinauban és Tighinában is

Különböen tegnap Chisinauban és Tighinában is voltak hasonló, a régi naptár hívei által rendezett tüntetések. Tighinában egy állítólagos Serafim nevű lelkész tartott istentiszteletet a régi naptár szerint. A hatóságok, az ügyész vezetésével kivonultak, körülvették a templomot, de az ellenszegülő hívek nyomásának végül is kénytelenek voltak engedni és visszavonulni. Később Serafimt, akinek igazi neve Ivacena, elfogták és azonnal hathónapi börtönre ítélték a közrend megzavarása miatt.

A Nemzeti Bank akadályokat gördít a külföldi megegyezések elé

A különböző európai fővárosokban egyre tárgyalnak a román megbízottak

Bucuresti, augusztus 21. A külfölddel folytatott pénzügyi tárgyalások folyamatban vannak, de bizonyos nehézségekbe ütköznek. Elsősorban az Angliával ezelőtt három hónappal kötött szerződés okoz nehézségeket. A Nemzeti Bank bizonyos objektívkat emelt, amelyet a kormány is magáévá tett. Tehát az Angliával való megegyezés nem végleges.

Tegnap a külkereskedelmet irányító bi-

Chisinauban egy Vladimir Poliakov nevű lelkész házában szintén a régi rendszer követői számára tartott istentiszteletet. Poliakovot elfogták és miután a városban ostromállapot van, átadták a hadbírósnak. Poliakov, aki már le volt több ízben tartóztatva, legutóbbi szabadlábra helyezésekor kijelentette, hogy többé nem fog izgatni.

Albinetziből érkező jelentés szerint a falusiak tusként fogva tartják a primárt. Cazaru ortodox lelkész, és valószínűleg az eltűntnek hitt csendőrmestert is.

A belügyminiszter hivatalos kommunikéje a vallásháborúról

Bucuresti, augusztus 21. A belügyminiszter ma délelőtt 11 órakor a következő hivatalos közleményt adta ki az albinetzi lázadással kapcsolatban:

Hogy egy bizonyos Climovicsi nevű állítólagos lelkész ellen kiadott elővezetési parancsnak eleget tegyen, Oculeanu főhadnagya 15 csendőr kíséretében kiszállt Albinetzi községbe. A lelkész házában azonban mintegy 30 paraszt megtagadta Climovicsi kiadását, felfordulás támadt, amelynek során a lelkész eltűnt. A fenyegető tömeggel szemben a csendőrök vissza akartak vonulni, de kénytelenek voltak fegyverüket használni. Nicolae Bujor Stramba községbeli és Gheorghe Proas-pata albinetzi lakosok meghaltak. Másnap a kórházban kiszervezett Ecaterina Molu asszony is. A balti kórházban kezelés alatt állanak Sidorencu Teodor és Gheorghe Marcu. A csendőrök közül megsebesültek Marcu őrmester és Wentzel közlegény. Az ügyesség engedélyt adott a halottak eltemetésére. Az ügy kivizsgálása végett a helyszínre utazott Ionescu Dărzzeu főügyész, Barbu Paraiianu tábornok és Stratulescu belügyi felügyelő. A falu lakossága nyugodtan viselkedik.

Tatarescunak olyan argumentuma van az ostromállapot meghosszabbítására, ami még Bratianu Dinut is meg fogja győzni

Izgatottan várják a liberális párt végrehajtó-bizottságának mai ülését

Tony Ilescu nem hajlandó kilépni a liberális pártból

Bucuresti, augusztus 21. Négy hónapja mult, hogy a liberális párt végrehajtóbizottsága legutolsó ülését megtartotta, amikor arról döntött, hogy hozzák-e a parlament elé a Skoda-ügyet vagy sem. Az a végrehajtó-bizottsági ülés, amely négy hónapi szünet után ma délután összeül, még sokkal súlyosabb horderejű, mint a legutóbbi.

Nemcsak az aktuális kérdésekről, mint amilyen az ostromállapot, az alkotmány-módosítás, a párt belső helyzete, a liberálisokhoz tartozó panamista politikusokkal szemben alkalmazott szankciókról lesz szó, hanem megvitatnak ugynevezett ideológikus kérdéseket is, amelyek a legfelsőbb hely legutóbbi manifesztációjával, rámmicul-valceai beszéd, alkotmányról adott interjú, stb. vannak kapcsolatban.

Tatarescu és Bratianu Dinu között főképpen két kérdésben van ellentét. Az egyik az ostromállapot meghosszabbítása, amit

Tatarescu feltétlenül keresztülvizsgál, mert hivatalos jelentés szerint olyan argumentuma van erre, ami még Bratianu Dinut is meg fogja győzni, a másik a szankciók alkalmazásának mikéntje, mert Bratianu Dinu azonnal szankciókat szeretne alkalmazni, míg Tatarescu azon a véleményen van, hogy előbb be kell várnai az igazságszolgáltatási fórumok döntését.

Tony Ilescu például felszólították bizalmasan, hogy lépjen ki a pártból, ő azonban nem volt hajlandó erre. Egyáltalában nem látszik valószínűnek, hogy a mai ülésen eldöntse Tony Ilescu sorsát. Az azonban biztos, hogy meg fognak szüntetni több olyan lapot, amely liberális pénzbeli és liberális korifeusokat támad. Így egészen bizonyos, hogy megszüntetik a Nationalul Nou című lapot, amely az ifjú-liberálisok egy csoportjának hivatalos orgánuma és amely most a Cagero elleni kampánya so-

Lefogyott 20 kilót

Most 38-as számot visel 44-es helyett

Fogyasztószerek nem használtak — Kruschen igen

„Minden barátom megjegyezte, hogy elhízok — írja egy hölgy — mire elhatároztam, hogy teszek valamit ellene. Megpróbáltam mindenféle fogyasztó szert, mindegyiket ugyanazzal az eredménnyel. Megtartottam tulságos súlyomat. Férjem azt állította, hogy az korommal jár és semmi sem tudná súlyomat és alakomat lefogasztani.”

„Egy nap egy hirdetest láttam, amelyben egy nő elmondotta, hogyan fogyott le 13 kilót egyetlen hónap alatt. Elhatároztam, hogy ugyanazt a szert — Kruschen fogt — fogom szedni én is. Még ugyanaz nap vettem egy üveggel. Mindez három hónappal ezelőtt történt, amikor súlyom 80 kiló volt. Most újra visszanyertem régi súlyomat — 60 kilót — és ruhám 38-as számúak, 44-es helyett. Ezenkívül sokkal jobban érzem magam, energikusabbnak és elvégzem munkámat a fáradtság érzése nélkül. Mindezt a napi adag Kruschen sónak köszönhetem és azt minden kövér barátomnak ajánlom.” — J. M.

Kruschen arányosan adagolva, azt a hat természetes sót tartalmazza, amelyet a híres európai források, amelyeket nemzedékek óta kövér emberek fogyókúrára használnak, tartalmaznak.

Kruschen segíti a vért, idegeket, belső szerveket a rendszeres működésben — új erőt és energiát ad — megfiatalítja — jobb színtelen lesz, munkabíróbb.

A Kruschen só több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában üvegenként 95 lejért kapható.

rán Leonte Moldoveanul és más liberális korifeusokat durván támad.

Bucuresti, augusztus 21. A törvényhozó testület ülésszakát, a Tempo értesülése szerint november 15-én nyitják meg és öt hónapig fog tartani. Március 15-én, a parlament bezártakor felmerül az alkotmány módosításának kérdése. A kormány átszervezésére az ülésszak megnyitása előtt két héttel kerül sor. Az átszervezés általános jellegű lesz és hivatva lesz bizonyítékát adni az alkotmányos tényezőnek a kormány iránti bizalmáról.

Öt fegyveres albánt fogtak el olasz vizeken, akiket Ghilardi tábornok meggyilkolásával gyanúsítanak

Róma, augusztus 21. (Rador). A Fratelli halászhajó albán vizeken öt fegyveres albánt szállító csónak utasait fogta el, akikről feltételezik, hogy Ghilardi tábornok meggyilkolásában volt részük.

— Négyszáz munkást bocsátott el a Standard timisoarai harsinyagyár. Timisoarai tudósítónk jelenti: Tegnap nagy feltűnést keltett a Bánát fővárosában az a hír, hogy a Standard harsinyagyár 400 munkását bocsátotta el azonnali hatállyal. Az elbocsátás oka első híresztelések szerint a gyár anyaghiánya volt, később azonban kiderült, hogy a gyár egy kartellbe tömörülés tervének felmerülése miatt bocsátotta el 400 alkalmazottját. Állítólag a cluji és oradeai harsinyagyarak kartellbe való tömörülésének terve szolgált okul a 400 munkás elbocsátásának, akik közül legtöbben családok emberek. Egyelőre még tisztázatlanul áll, hogy vajon a két ok közül egyik is elegendő lenne ahhoz, hogy 400 munkás elvesztette kenyereit.

— Felbontja a kormány a francia repülő-társasággal való szerződését. Bucurestiből jelenti: A román kormány felbontotta az Air de France légiforgalmi társasággal kötött szerződését, mert a társaság nem tartotta be annak feltételeit.

A legmodernebb higiénia, Alikseptikusan preparálva, tiszta, selyemfinom, nagy ellenállóképességi

Primeros

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ (54)

Reb Majse Árje Freund fiát antredami rabbinak akarta kinevezni, de az egyik odaszármazott Káhán, bizonyos Reb Jantel nevezetű dusszagad zsidó ellene volt. Pár héttel később rablogyilkosok áldozata lett s a hatalmas vagyon szemlátomást — szinte máról-holnapra — eluszott.

Fantasztikus hírek keringtek róla és a város zsidósága — az a réteg is, amelyet nem sorolt hívei közé — remegett tőle. Olyan események jásztódtak le, amelyek — ha nem lettek volna olyan feneketlenül elszomorítóak — kacagni lehetett volna.

A számtalan ilyen eset közül a jellemzőbbek közé tartozik Fesztinger Jakab esete. Fesztinger a sighet-i háboru előtt wizsnitzi chaszid volt. Amikor a rebe leküldte a saktert, Fesztinger az első között volt, akik a szefárd sakter által vágott húst vásárolták. De Fesztingert csakhamar súlyos csapás érte, meghalt egy fia és a háboru közvélemény a Teitelbaum család neheztelésének tudta be ezt a szörnyű csapást. Fesztinger még a temetés napján a Tisza partjára szállította öszes edényeit, a vízbe hányták őket és ő ujakat vásárolt. Áttért ortodox vágatásra. De a sors kegyetlen volt a megtört szívű apával szemben és pár hónap múlva elrabolta tőle felnőtt lányát is. A szerencsétlen ember ezt a második csapást a wizsnitzi család neheztelésének tudta be s szerencsétlenségének középette tanácstalanul állott, nem tudta, hogy most már mitévő legyen...

Idáig jutott Reb Lipe korlátlan parancsuralma a hazájában.

Sugallt, tanácsolt, kért, követelt, diktált és erőszakolt. Aszerint, hogy mire volt szüksége. Egy korlátlan államfő hatalmát gyakorolta. Ő volt a chaszidizmus monarchiájában az élen álló egyetlen, elmozdít-hatatlan és felelősségre nem vonható fizikai személy. Parancsait egy oadaó gárda hajtotta végre s az uralkodó atmoszférára jellemző, hogy az emberek azon sem botránkoztak meg, hogy a rabbi bizonyos esetekben sajátkezűleg pofozott fel tekintélyes bábosok-at...

Reb Lipe Teitelbaum politikájának azonban súlyos defektusai voltak. A század elején tarthatta volna magát az a rendszer, melyet Reb Lipe inaugurált, viszont a század végén, amikor liberális szelek fujdogáltak minden oldalról s a nyugati népek vállvetve dolgoztak a felvilágosodás érdekében, rá kellett arra jönni, hogy Reb Lipe politikája egy áom csupán, mely után keresni ébredés következik. Reb Lipe mozgalma alatt inogni kezdett az ellentmondások talaja és összeomlással fejegetett mindent, amit ráépítettek.

A chaszid mozgalom kilátásai világszerte szomorúak voltak. Reb Lipe táborában külön tehetetel volt a diktatúra és a körülmény, hogy geográfiai közelségben volt a Nyugattal.

Sziget kulturzsídói suttogva már arról beszéltek, hogy a valóságban Reb Lipe hatalma megingott. „Ha összecsapásra kerülne a sor — mondták — akkor biztosan elvesztí a csatát.”

S türelmetlenül várták, hogy a chaszid ópiumszívás után következék be az ébredés...

NEGYVENÖTÖDIK FEJEZET

Rebe Lipe Teitelbaum közeledett életének hetvenedik évéhez. Husz esztendeje ült a sighet-i trónon és uralkodásának majdnem minden napja harcban telt el. Az elmúlt husz esztendő teljes egészében igazolta édesapja, Reb Zálmen Lájb előrelátását, aki azért jelölte őt ki utódjául, bár nem volt legidősebb fia, mert fölötte bizott harci temperamentumában.

Reb Lipe szerencsés hadvezér is volt s tudott dolog, hogy a hadvezérek nagysága minden körülmények között a szerencsétől függ. Néhány év alatt elnémitotta ellenfeleit s minden amihez azután nyult, sikerült neki. Ugy látszott, hogy a Teitelbaum dinasztia által elplántált chaszid mozgalom a biztos terjeszkedésnek néz elébe.

Egy zajos és mozgalmas élet után Reb Lipe számított arra, hogy ő is nyugodtan ülhet majd babérjain, mint azok a hadvezérek, kiknek életét és működését a sikeres fegyvertények hosszú sorozata jelzi. Joggal számíthatott erre, mert hiszen egyetlen nagy riválisa, a wizsnitzi udvar, a Wizsnitz és Otinia közötti versengés folytán el volt foglalva a maga bajaival s minden jel arra mutatott, hogy a szerencse véglegesen Reb Lipe mellé szegődött.

Azonban, amíg a hadvezér az első rajvonban küzdött, nem vette észre, hogy a front mögött olyan erők kezdenek gyülekezni, amelyek megbontják a küzdő csapat harci erejét. Ez az ellenség, mely alattomos módon, szinte észrevétlenül közeledett, komolyabb volt, mint a wizsnitzi vagy szaploncai konkurrencia, kiméltlenebb volt, mint a szefárd párt. Nem volt Reb Lipe méreteihez szabva, Reb Lipe nem rendelkezett azokkal az esz-

közökkel, amelyek segítségével felvehette volna a küzdelmet. Reb Lipe egyszerre csak észrevette, hogy lábai alatt megingott a talaj és szörnyülködve eszmélt rá, mint mállanak szét annak az épületnek egyes téglái, melyet ő életművének tekintett. Ez az új ellenség a felvilágosodás volt.

Azok a szociális okok és körülmények, amelyek a chaszid mozgalom kibontakozását elősegítették, kezdtek megszűnni. A XIX. század vége és a XX. század eleje a magyarországi zsidóság fellendülésének fénykora volt. A szabadelvűség jegyében induló század elején az ország gazdasági virágzásnak indult és ebben a nagy prosperitásban a zsidók voltak a gazdasági élet élharcosai, ők jutottak a fontos pozíciókba.

A nagy gazdasági megismosodás fénysugari áthatalta a magas hegyeken és eljutottak Máramarosba is. A megye javait intenzíven termelték, a maramuresi só az angol gyarmatokig jutott s a fa meg a havasi termékek elaraszították a nagy birodalmat.

Maramuresben kezdett felengedni az a mélységes, kétségbeesítő nyomor, amely melegágya volt a chaszidizmusnak. A chaszidizmus módot nyújtott arra, hogy a szerencsétlen, üldözött zsidó a való élet reálitásai elől egy transzcendentális világba meneküljön. Most azonban az éhez és nyomorgó maramuresi zsidó is egy darab kenyérhez jutott. Volt munkája és életének célja. Ahogy az évszázados nyomás engedett, ahogy nőttek a kenyérkereset lehetőségei, a maramuresi zsidó is felemelte a fejét és azt vette észre, hogy a Prizlop csucsán túl, sőt még Wizsnitzben is — ul istennek szép, hatalmas világa terül el s hogy ehhez a világhoz neki valamelyes köze van.

Maramuresben aránylag gyorsan ment végbe a változás. Az új idők szele valóságban berontott ebbe az elfelejtett világgrésbe. A zsidóság itt nem ment át a haszkala mozgalom különböző fokozatain, itt nem folyt évtizedes, szisztémátikus felvilágosító munka abban az irányban, hogy a gettó falait lerombolják. Magyarország többi részeiben a zsidóság rég eltűntette az anyagi és szellemi gettó falait, amikor ezek a falak Maramuresben még mindig állottak.

Alig husz esztendővel előbb, a nyolcvanas években a maramuresi zsidó szemében Sighet volt a világ közepé. Amíg az ország többi részében az emancipáció maradéknélküli végrehajtását követelték és mérvadó körök a zsidó vallás recepciója érdekében fejtették ki lázas tevékenységét, addig a maramuresi zsidóság szigoruan elzárkózva és magára maradva ragaszkodott az évszázados életformákhoz. Abban az időben előfordult, hogy egy-egy jómódu zsidó a rebe egyenes utasítására elment Bécsbe, hogy egészsége dolgában orvosokat konzultáljon meg s amikor haza érkezett, a falu kíváncsi népének azt mondta, hogy „tényleg nagyon szép város ez a Bécs, szépek a házak, meg a villamosok, de hát mégis csak bolondok azok az emberek, hogy olyan nagyon-nagyon messzire költöztek...” Viszont husz esztendővel később a maramuresi zsidók is felfedezték már Amerikát, nagyarányu kivándorlás kezdődött, a tengerentúrról jötték a dollárok és a hegyvidék zsidói ugyancsak belekapcsolódtak, ugyszólván máról holnapra, az új világ szellemi vérkeringésébe.

A maramuresi zsidóság sorsát illetőleg két változó irányzat dominált a magyar kormányzatban. Az egyik irányzat a ruténséget dédelgette, rendszerint a zsidóság rovására, hogy elterelje őket a pánszláv irredentizmustól. Ez az irányzat nem válogatott az eszközökben, egyes akciói valóságban merényletek voltak a zsidó egzisztenciák ellen. A hírhedt Egán Ede volt a főszószólója ennek az irányzatnak. A másik irányzat viszont asszimilációs tényezőzt látott a zsidóságban, benne látta azt a megbízható és lojális elemet, mely a nemzeti ségi vidéken a pánszláv mozgalom irredenta törekvéseit képes ellensúlyozni. Végeredményben a magyar kormányzat a kiegyezéstől kezdve meglehetősen jóindulattal kezelte a maramuresi zsidóságot és különösen gazdasági téren nem gördített utjába akadályokat.

A század elején a maramuresi zsidóság azon vette magát észre, hogy a kormány zsidókat nevez ki fontosabb állami és megyei hivatalokba. A zsidóság ország-szerte igyekezett meghálálni a kormányzat nagylelkűségét és a szabadságjogokat azzal honorálta, hogy asszimilálódott. A városi zsidó előbb látta meg a falusi zsidónál, hogy gyermekei számára az iskola adja meg az érvényesülési lehetőséget, ezért taníttatni kezdte gyermekeit. Egyre többen nyultak a felkelő nap felé és világos, hogy ebben az atmoszférában a chaszid mozgalom már nem volt meg az a vonzó ereje, mint egy-két évtizeddel ezelőtt.

Reb Lipe chaszidizmusa, melynek irányvonalát az ujhelyi caddik húzta a tizenkilencedik század elején, nem mutatott kellő rugalmasságot és ellenállóképességet az idők változásában. Ez a chaszidizmus, amely a gőgös rabbinusok komor szigorúságába ágyazta magát, nem

oijtotta követőibe azt a lelkesedést, azt a szivbeli rajongást és poézist, egyszerű azokat a patétikus elemeket, amelyek az eredeti chaszid tartalomhoz ragaszkodó oroszországi chaszidizmusnak olyan sajátos bájt kölcsönöznek. Ez a mozgalom, mely szintézist teremtett a chaszidizmus és rabbinizmus között, Reb Majse Teitelbaum dedunokájának irányítása mellett is közelebb állott a szigoru, szörszálhasogató és mereven a betűhöz ragaszkodó vilnai gaonhoz, mint az engedékeny, elnéző Báál Sémhez. Reb Lipe Teitelbaum zárkózott chaszidizmusának egész léte és lényege a valláspolitikai volt és mereven visszautasított minden kintről jövő befolyást. Ez a mozgalom, mely nem tett koncessziókat az új idők követelményeinek, vonzó erővel bírt ugyan egyes körök-re, de ugyanolyan mértékben el is taszította magától a zsidóság bizonyos rétegeit.

Ebben a tekintetben még legközelebbi szomszédjától, a wizsnitzi udvartól is nagy szakadékok választották el. A wizsnitzi udvar a jóindulatu elnézés álláspontjára helyezkedett. Abból indult ki, hogy mihielyt eltaszított magamtól valakit, már nem gyakorolhatok rá jótékony befolyást. A wizsnitzi udvar nem terrorral és jótörtelen szigorral, hanem szép szóval és rábeszéléssel, hittelgessél és simogatással hatott az emberekre s békés eszközök igénybevétele mellett igyekezett híveit a magáépítette keretek között megtartani. A wizsnitzi udvarban például szívesen látott és megbecsült vendég volt az a zsidó is, aki világi iskolába járatta gyermekeit, viszont Reb Lipe magához hivatva azt a szülőt, akiről ilyesmit hallott s ha az illető nem igérte meg a rabbinak első szóra, hogy kiveszi gyermekét az iskolából és nem jelentette ki rögtön, hogy szánja-bánja a dolgot, — Reb Lipe felfofozta.

Reb Lipe erőszakkal gyakorolta a hatalmat, aminek az lett az eredménye, hogy hívei közül azok, akik a szabad gondolatot és szabad mozgást áhították, lehullottak. A gyermekeiket taníttató szülők idővel már el se mentek a rabbi hívására s inkább feláldozták a rabbit, mint gyermekük jövőjét. S amíg a wizsnitzi udvar a zsidóság egyetlen rétegével sem szakította meg a közvetlen kapcsolatot, egyre világosabb lett az a határvonal, melyet Reb Lipe Teitelbaum vont hívei és a többi zsidó közé.

Ez a merev és elzárkózó szellem, mint minden radikálizmus, mely nem ismer megalkuvást, megszülte a maga súlyos reakcióját. A sighet-i zsidóság tekintélyes része várta az időt, hogy tiltakozhasson Reb Lipe politikája ellen. Az 1902. évi Chewra Kadisa választás kedvező alkalomnak kínálkozott erre a manifesztációra és erőpróbara.

Hitközségi választásnál Reb Lipe nem szenvedhetett vereséget, ott nem bukhatott el. A hitközség kizárólag az ő birodalma volt, ott mindenben az ő szava és akarata volt az irányadó. A választás technikája Reb Lipe uralkodása alatt abból állott, hogy egyszer háromévenként, amikor az előjáróság „mandátum”-a lejárt, a hitközség jegyzője bement a rabbihoz és jelentette: „Rebe lében, kitűztük a választások határidejét, eljöttem, hogy állítsuk össze a listát”. Rebe Lipe bediktálta a neveket és a választás napján a sighet-i zsidók a rabbi által összeállított listára adták le szavazatukat.

Volt ugyan rá eset, hogy választások előtt az emberek zajongtak, egyes személyeket feldicsértek, másokat ócsároltak, egyáltalán úgy viselkedtek, mint azok az emberek szoktak, akik saját akaratuknak akarnak érvényt szerezni. Reb Lipének rosszul esett a választások előtti mozgolódás, úgy érezte, hogy az ő reputációján esik ezáltal csorba. Amikor a hitközségi jegyző megjelent előtte, hogy a választás hagyományos formásához szükséges előkészületekről tárgyaljon, Reb Lipe rosszalását fejezte ki a tagok mozgolódása miatt. Fränkel Salamon, a hitközség jegyzője megnyugtatta a rabbit és eloszlatta kételyeit.

— Nézze, rebe lében — mondta a jegyző — mi ketten három esztendeig uralkodunk. Három esztendő elteltével a szerencsétlen választók is kapnak két-három hetet, mely idő arra való, hogy ők is kinyissák a szájukat. Hadd zajongjanak hát egy kicsit a pénzükért. A választás napján ugys az történik, amit mi akarunk és a következő három évben újra csak mi uralkodunk.

A választások napján tényleg az történt, amit a rabbi akart. A választások után pedig nem kellett aggodnia amiatt, hogy talán meglepetések fogják érni s hogy valamelyik akciója az előjáróság ellenkezésén el fog bukni. Választások előtt a rabbi alaposan megrostálta az embereket s hívei közül is csak azok kerültek be a hitközség vezetőségébe, kiknek egész gondolkodásában és jellemében kidomborodott a dinasztia felsőségétől való függés és a feltétlen engedelmség. S ha a lista összeállításánál a jegyző Reb Jánkev Grünwaldot ajánlotta, mondván, hogy kitűnő talmud-tudós, közbesülésben álló, poszonyi vágásu chaszid és uriember, a rabbi leintette s utasította a jegyzőt, hogy Reb Ajzik Lájb Feuerwenger nevéét írja be.

— Tudom — mondotta a rabbi és ezzel, mintegy megindokolta álláspontját — ha utasítást adok, Grünwald is végre fogja azt hajtani, de meg találja kérdezni, hogy miért adtam az utasítást. Reb Ajzik Lájb azonban szó nélkül engedelmeskedik és nem kérdez semmit. Tehát legyen inkább Reb Ajzik Lájb.

(Folytatjuk)

Modern csi
olo
Cons
Piata Unirii 31. Tel

— Ki jöhet Görögországról? A becslések szerint: Görögországról előt áll, de még nem biztos forma megváltozása mikor ki jöhet Görögország trónra csak találgatásokkal lehet a jelöltje a várható királyság király, aki nemrégén vált el hercegnőtől. A hercegnő nagy szimpatizált a görög nemrég egy angol újságíró hogy nem vendégszerető ideáljai nincsenek és csak futkosnak. Nyilvánvaló, hogy a volt királynénak a görög táplált érzelmei is szerepet György még nem az egyetlen számottevő pretensdens Ke angol trónörökös öccse. Ang gátja ezt a kombinációt mert a balkáni dinasztiák a védelmi pozíciókat, amik törést meggátolhatnák. Az irányvonalába tartozik ez. Péter királynak angol, politikának egyik következménye országban azonban György lása történe, akkor a francia Athénben tulsulyra.

Az Országos Zsidó Irgazgatás
Str. Saguna 7 sz. alatti jog csütörtökön, augusztus 22-é óra között dr. Lebovits Gy. ciót.

— Bankbotrány Zürichben? A becslések szerint: Svájcban szabásu pénzügyi botrány par — a jelek szerint — n ország történetében. A szél teit még nem is lehet áttekint mindíg egyre érkeznek a fel hogy a károségek nagysága állapithatatlan. A botrány 1932-ben megalapított Re Verwaltungs A. G. áll, amek tökéje huszonöt ezer svájci ényvértésű részvényre áll, a külföldre menekült, amikor ak kártyavára összedött, de ország körözölevele alapján aiai St. Pöltenben már letar legfőbb segítőitára Fülleman tingeni közjegyző volt, aki történtek a családok, még pe vakmerő módon. A részvény külföldi pénznek beszer őrzésével foglalkozott. Az vételárat előre ki kellett fi ellenében letéti igazolást k Füllemann közjegyző hiteltel bizó ennyivel nem elégedett berlingeni közjegyzői irodába gondosan lepecsételt, nagy b ak neki és azt szemeláttár a nevével ellátott pénzeszkré azután kiderült, hogy a titk ban korántsem a vélt nagyv pénznek, hanem csupán a öreg újságpapírosok voltak. ötven ilyen boríték került a már az eddig kippattant szék összege is többszáz ezer sváj

Olesó szoba
mázolót,
butor
csak

Str. Filipsescu 15.
Str. Memorandului 20. Telet

UJ KELET Legújabb hírek

A világhelyzet azonos az 1914. évi júliuséval

Az Olaszország ellen alkalmazandó megtorló intézkedésekről és kényszerítő eszközökről tárgyal a mai angol minisztertanács

Ha Olaszország kilép a Népszövetségből, Anglia fokozottabb személyes közreműködésével fogja a kilépést ellensúlyozni. Lehetséges, hogy összehívják az angol parlamentet. Olaszország megjelenik a Népszövetség szeptemberi ülészakán. Anglia felfüggeszti a fegyverkiviteli tilalmát

Párizsban elkerülhetetlennek látják a keletafrikai háborút

London, augusztus 21. A világ közfigyelmébe a mára összehívott angol minisztertanács felé fordul, amelyen részletesen fogják megvitatni a háromhatalmi értekezlet felborulásával kapcsolatos kérdéseket. A minisztertanács rendkívüli fontosságára jellemző, hogy az összes külföldön tartózkodó kormánytagokat sűrűn Londonba hívták. Ennek következményeként Baldwin miniszterelnök tegnap este utra kelt Aix les Bainsből Londonba, hogy részt vegyen a minisztertanács mai ülésén. Sir Samuel Hoare külügyminiszter szintén megszakította nyaralását és Londonba visszatértében Sandringhamban audiencián jelent meg György király előtt. A mai nap folyamán a Londonba érkezett külügyminiszter Edén felkereste a külügyminisztériumban s részletes jelentést tett a párizsi háromhatalmi tanácskozás lefolyásáról. Egyidejűleg tanácskozási hívták össze az angol külügyi bizottságot is, amely Macdonald elnökletével tárgyalja le a háromhatalmi értekezlet balsikere folytán előálló helyzetet. A Londonba érkezett Macdonald kijelentette, hogy a helyzetet igen súlyosnak tartja s hogy az olasz-abesszini ellentét jelenlegi állása a legaggodalmasabb nemzetközi helyzetet idézte elő, amit a világ 1914 óta látott. Macdonald aggodalmait osztják az összes angol politikusok is, akik aggasztónak tartják a világhelyzetet. Egyelőre csak találgatások vannak folyamatban arról, hogy milyen javaslatokat készült Anglia a népszövetségi ülés elé terjeszteni. Az angol lapok rámutatnak arra, hogy a helyzet feszültsége nagyjában azonos az 1914 évi júliuséval és azt sürgetik, hogy a támadó olaszokkal szemben léptessenek életbe bűntető rendelkezéseket.

Mit vitat meg a mai angol minisztertanács?

A mai minisztertanácsra Edén és Hoare jelentést készítenek. A minisztertanácson egyébként a következő kérdéseket fogják megvitatni:

1. Milyen intézkedések meghozatala szükséges Anglia részéről az olasz intranszigenca letörésére?
2. Milyen megtorló és kényszerítő eszközök alkalmazandók Olaszországgal szemben?
3. Az Abessziniával határos angol gyarmatok biztonságának kérdése és az addisabebai angol nagykövetség védelmének ügye.
4. Az angol kormány magatartásának megváltoztatása az Olaszország és Abessziniára számára szállítandó municionszállítmányokat illetően és általában Anglia álláspontjának leszögezése a szeptember 4-i népszövetségi ülészakával kapcsolatban.

A fenti problémák felvetésével egyidejűleg politikai körök rámutatnak arra, hogy Angliának az a határozata, hogy minden körülmények között a népszövetségi paktum értelmében fog cselekedni, semmit sem fog veszíteni erejéből s nem lehet szó elszigetelt akcióról. A minisztertanács foglalkozni fog a francia kormány megjegyzéseire adandó válasszal is.

Nincs kizárva az sem, hogy megvitatják Olaszországnak a Népszövetségből való kilépési lehetőségét, amelyet Anglia fokozottabb személyes közreműködésével fog esetleg ellensúlyozni.

Genfben a nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlik, hogy angol részről olyan tervvel készülnek a Népszövetség elé lépni az olasz-abesszini konfliktussal kapcsolatban, melynek célja időnyerés volna s azt akarják elérni, hogy a felek háromnegyed éven belül ne nyulhassanak fegyverhez.

A párizsi értekezlet kudarcának hatása a londoni értéktőzsdére

A Times jelentése szerint a párizsi hármas tanácskozás kudarcát követően a londoni értéktőzsdén az értékpapírpiac szűkebb keretek közé szorult. Így nem is lehet közelebbre lépni arra számítani, hogy az üzlet újra kiterjeszkedjék. Mindamelllett a londoni piacon a pénz olcsósága és a pénzbőség változatlanul fennáll. Egy másik cikkében a Times ama nézetének ad kifejezést, hogy a hatalmak a háború befejezése után oktan-

ságot követtek el, amikor nem elégitették ki az olasz igényeket. Ezért rövidesen aktuálissá válhatik a gyarmatok felosztásának módosítása.

Az Evening Standard értesülése szerint a mai minisztertanács a parlament esetleges összehívásával is fog foglalkozni. A Daily Mail szerint lehetséges, hogy Baldwin személyesen fog megjelenni a szeptemberi népszövetségi ülészakán az angol delegáció élén. Egyébként a reakciós beállítottságú lap olaszbarát politikát sürget és azt hangoztatja, hogy az angol nép többsége szívesen látná, ha a kormány változtatna eddigi külpolitikáján. A Morning Post szerint a fasizmus uralomra jutása óta az olasz nép még nem volt ennyire egységes elhatározással Mussolini politikája mellett, noha Olaszország gazdaságilag jelenleg teljesen lerongyolódott és az emberek érzik, hogy a közeljövő gazdasági téren még újabb megpróbáltatásokat hozhat.

Párizs szerint nem lehet megakadályozni a háború kitörését

Francia diplomáciai körökben a további tárgyalásoktól nem várnak eredményt az olasz-abesszini konfliktus ügyében. Tulajdonképpen nincs is alap és kiindulópont a tárgyalások megindulásához. Dönteni most már csak Genfben lehet az ügyben. Általában az a meggyőződés alakult ki, hogy sem konferenciák, sem diplomáciai eszmecsere meg nem akadályozhatják a háború kitörését Keletafrikában. Helyes lenne, ha a népszövetségi szervek szeptemberben teljes mértékben figyelembe részesítenék a helyzetet s tárgyalások alapjául a közvetlen küszöbön álló háború veszélyét vennék.

A francia lapok figyelmébe egyébként a mára összehívott angol minisztertanács felé írnak.

A Journal szerint a fegyverszállítás tilalmának további fenntartását az angol kormány valószínűleg hatályon kívül helyezi.

mert ezzel Olaszországnak sokkal kevesebbet árt, mint Abessziniának, amely sokkal inkább szorul importra. Kétségtelen azonban, hogy Olaszország egy ilyen intézkedést barátságtalan gesztusnak fog minősíteni. A Le Matin azt hiszi, hogy az angol kormány konklánsnak fog mutatkozni Olaszországgal szemben, mert erre a közvélemény, a közeli kideríteni az összes eltűnt munkásoknak a

választások szempontjai kényszerítik, különben a munkáspárt elsöpörheti a jelenlegi rendszert.

Az Excelsior azt a kérdést teszi fel, hogy a rövid párizsi tanácskozás alatt elkövetett taktikai és pszichológiai tévedések mellett vajjon elköveti-e az angol kormány még azt a hibát is, hogy preventív intézkedéseket fogantatott Olaszországgal szemben.

Az esti lapok rámutatnak arra, hogy a nagyhatalmaknak most az a feladatuk, hogy megakadályozzák az olasz-abesszini viszály következményesnek Európára való átcspását. A francia kormány mindent igyekszik elkövetni abban az irányban, nehogy Olaszország itélőszéket láthasson a Népszövetség szeptemberi tanácsülésében.

Az olasz-abesszini békéltető bizottság Bernben fog tanácskozni

Az olasz-abesszini békéltető bizottság tegnapi ülésének végén elfogadták Lessona olasz delegátus javaslatait, amelyek bizonyos személyek kihallgatására vonatkoznak. Ecélből a bizottság néhány napra átutazik Bernbe. Ezután a bizottság előtt Gaston Jeze, az abesszini kormány megbízottja fejtette ki véleményét.

Addisabebai jelentés szerint az abesszini kormány a tökemekenítés megakadályozására deviza-átutalást korlátozó rendszabályokat léptetett életbe.

Olaszország megjelenik a szeptemberi népszövetségi ülészakán

Romai jelentés szerint Aloisi báró tegnap este visszaérkezett az olasz fővárosba és megerősítette, hogy Olaszország szeptember ne-

gyedikén megjelenik a Népszövetség előtt, ha időközben nem történnek bizonyos diplomáciai hibák. Egyidejű római jelentés az olasz hivatalos lap rendeletét közli az olasz légi haderő létszámemelésére vonatkozólag. Az eddigi 13 tábornok helyett ezennel 33 tábornok lesz a légi haderőnek s a törzstisztek arányszáma is ehhez képest növekszik. Az összes tiszti létszám a légi haderőben háromszere emelkedik, az altisztek száma pedig hétszerre. A légénységet is szaporítják 11 ezerrel, úgy, hogy a létszám jóval meg fogja haladni a 30 ezert.

Washingtonban nemzetközi bonyodalmak beállásától tartanak

Washingtoni jelentés szerint amerikai politikai körökben élénk figyelemmel kísérik a helyzet alakulását a párizsi hármas tanácskozás félbeszakításával kapcsolatban, de hivatalos helyen tartózkodnak minden megjegyzéstől. A Newyork Post szerint amerikai körökben nemzetközi bonyodalmak beállásától tartanak s több veze ó politikus hibáztatja a szenátust, hogy nem tartotta szükségesnek kimondani az Egyesült Államok semlegességét.

Megindul a diplomáciai tevékenység a dunai paktum létrehozására

A L'Oeuvre című francia lap azt az érdekes híradást közli mai számában, hogy Aloisi-nak megbízatása volt arra emlékeztetni Lavalt, hogy az olasz kormány megerősíti a Brenner-menti határt és hogy a Duce mindent elkövet, hogy a dunai paktum megkötésére irányuló értekezlet mihamarabb összehívjon. A lap szerint Aloisi azt is javasolta volna, hogy a dunai paktummal kapcsolatos első tárgyalásokat Genfben tartásák meg, amilyen hamar csak lehetséges. Egyidejűleg Laval bejelentette az újságíróknak, hogy a dunai paktum létrehozására irányuló diplomáciai tevékenység néhány napon belül megindul.

London, augusztus 21. (Rador.) Lloyd George ma reggel churt-i birtokáról a fővárosba érkezett és azonnal látogatást tett a külügyminisztériumban. Lansbury munkáspárti vezér szintén megjelent a Foreign Officeban. Valószínűleg mindketten a nemzetközi helyzet felől érdeklődtek és véleményüket hangoztatták a napirenden levő sulyos problémákat illetően.

Közvetítették a népszövetségi tanács szeptemberi ülészakának napirendjét

Genf, augusztus 21. (Rador.) A népszövetségi tanács 166-ik ülészakának napirendje ma a következőképpen közölték: Az eddi Mexikó, Lengyelország és Csehszlovákia által betöltött és lejárt tanácsnokság betöltésére elhunyt Adachi helyének betöltése a hága döntőbírói ságnak, a háborús nemzetek számára való fegyverszállítások ügye és a Bolívia, valamint Paraguay közti ellentéték kérdése.

Több halottja és súlyos sebesültje van a két berlini szerencsétlenségnek

A német rádió tegnap beszüntette szórakoztató programszámaát a szerencsétlenség miatt

Berlin, augusztus 21. (Az Uj Kelet tud.) tegnapi számunkban két nagy németországi szerencsétlenségről számoltunk be. Az egyik a rádiókiállítás keletkezett tűz, a másik pedig a Herman Göring uccában történt földlatti villamosalagút beomlása. A rádiókiállítás három pavilonja — mint jelentettük — elhamvadt, míg csütörtökön már hevenyében rendbeszedték a kiállítást, amely ismét a látogatók rendelkezésére áll. Legújabb jelentések szerint a tűz alkalmával két ember életét veszítette. Az egyik áldozat látogató volt, a másik pedig egyik rádiócég alkalmazottja.

Az alagút beomlásánál most folynak a mentési munkálatok. Megkezdtek a több mint 50 méter szakaszon történt omladékok eltakarítását és az eltemetett áldozatok felszínre hozását. A földomlás után eszközölt névsorolvasásánál kiderült, hogy 14 munkás hiányzik. A rendőrség és a birodalmi hadsereg egyik pionirszáadának segélymunkálatai a késő éjszakai órákban két sulyos és két könnyebb sebesültet hoztak felszínre. A romok eltakarítása még valószínűleg igénybevesz egy napot és csak ez után lehet majd kideríteni az összes eltűnt munkásoknak a

számát. A szerencsétlenség helyét nagy tömeg veszi állandóan körül, ami megnehezíti a mentési munkálatok zavartalan folytatását. A karhatalom ezirányban a legszigorúbb eszközökkel igyekszik távol tartani a kíváncsiszkodókat. A beomlás közelében levő angol konzulátus felajánlotta helyiségeit a sebesültek részére, ugyanakkor Goebbels propagandaminiszter, akinek a közelben van villája, szintén felajánlotta házáat és kertjét a sebesültek részére.

A német rádióadókat a rádiókiállítási tűz és az alagúti szerencsétlenség miatt, tegnap este 11 órakor befejezték a vidám műsorszámok közvetítését. A szerencsétlenség okát illetően megállapították, hogy az alagút földalatti nem tudtak ellenállani a ránehezedő nyomásnak, amit növelt a járművek okozta rázkódítás is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomdász Új, Strada Barou I. Pop 14. Telefon: 9-77.

GENEVA

Taxa postala
piatite in
No. 224713

18. Telefon:
Havonta 116,
évi 600, egé
Hídre: Havon
Hídre 12, egé
Hídre díjazá
KELET az e d
Hídre egyetia
Hídre utámy
Hídre megjelölés

Teljes megegyezés
kérdésében

Ös
sé

Revolveres merén

London, augusztus 22. L. törték délelőtt 10 órakor történelmi jelentőségű angol nácis, Baldwin elnöke alatt Streeten, ahol a miniszterelnök áll, erős rendőrkülönítmény rend fenntartása végett. A megegyezés, amely a miniszterelnök tüntetésétől tartózkodott.

A minisztertanácsal kapcsolatban reggel megjelent a közlöny, hogy a miniszterelnök zatai döntő fordulatot jelentenek a lenkori történelemben. Csak sajtóorgánomok egyek abban, hogy a kormány meg fogja a népszövetségi irányelveket, ama nézetének adott kifejezést a nap számában, hogy az angol tanács nem foglalhat állást a népszövetségi tanács 16. szakaszánál, mert ennek alapján elkerülhető a háború Olaszországgal szemben. A minisztertanácsot megelőzőleg tárgyalásokat folytatott a párt

melynek során teljes megegyezésre a kormány és az ellenpárt között a követendő külpolitika kérdésében.

A tárgyalások emellett arra is vezettek, hogy el lehessen kerülni a párt szelvényét október 29-e előtt.

A pártok vezéreivel: így a miniszterelnök, Lloyd Georgeval történt meg a tárgyalás. Után Hoare külügyminiszterrel is fogadta a dominionok vezetőit is, akikkel szintén beszélgetések folytak.

A Havas-ügynökség londoni közlése szerint tegnap a kormány tanácsa megegyezett abban, hogy a Népszövetség ellen. Egyes körök tartottak, hogy ez háborúhoz vezetne Olaszországgal. Más verziók szerint a kormány tagjainak egy része tegnap még ragaszkodott a megegyezéshez, hogy Angliának ragaszkodnia a népszövetségi alapszerződés fenntartásához, ami a Népszövetségnek szavatolná a léte alkalmazni Olaszországgal szemben. A francia lapok közül a Matin azt adta ki, hogy a minisztertanácsot újabb tárgyalások követni s így

a mai napon létrejött megegyezésnek még nem bírunk a végső ítélettel, és jellegetel.

